Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ЗВЯЗДА

18 мая 1991 г. СУБОТА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

Орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР

№ 96 (21624)

Цана 10 кап.

Камуністы рыхтуюцца да сесіі

У Гомелі адбылася нарада членаў бюро абкома і прэзідыума кантрольнай камісіі абласной партыйнай арганізацыі, першых сакратароў гаркомаў і райкомаў партыі, камуністаў — дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР. У нарадзе прынялі ўдзел член Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КПБ А. Малафееў і сакратар ЦК КПБ В. Ціхіня, які выступіў з дакладам.

Адбылася зацікаўленая размова аб праграме і тактыцы камуністаў — народных дэпутатаў на чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета БССР. Адзначалася, што палітычная абстаноўка ў рэспубліцы працягвае заставацца напружанай і ад кожнага камуніста — народнага выбранніка патрабуецца асаблівая адказнасць за падрыхтоўку і прыняцце рашэнняў на сесіі.

У гэты ж дзень адбыўся сход абласнога партыйна-гаспадарчага актыву, на якім выступіў А. Малафееў. Ён падкрэсліў, што ва ўзнікшай сітуацыі неабходна актывізавацца ўсім партыйным камітэтам, настойліва шукаць новыя формы і метады ўплыву на эканамічнае жыццё прадпрыемстваў, выключаючы пры гэтым усякі дыктат.

З праектам антыкрызіснай праграмы прысутных азнаёміў намеснік Старшыні Савета Міністраў рэспублікі С. Лінг. Удзельнікі сходу ў цэлым адобрылі праект дакумента. Аднак крытычна выказаліся па раду яго палажэнняў. На іх погляд, у праграме недастаткова дакладна размежаваны і вызначаны паўнамоцтвы прадпрыемстваў саюзнага падпарадкавання. Не прасочваецца сацыяльнай і эканамічнай абароненасці кіраўнікоў, а кантрактная сістэма, якую прапануюць распрацоўшчыкі праграмы, наўрад ці можа поўнасцю апраўдаць ускладаемыя на яе надзеі.

На сходзе выступіў першы сакратар Гомельскага абкома КПБ А. Грахоўскі.

На наступны дзень А. Малафееў прыняў удзел у семінарынарадзе ў Добрушскім раёне. Тут былі разгледжаны пытанні далейшай работы аграпрамысловага комплексу, а таксама гандлёвага забеспячэння сельскіх працаўнікоў Гомельшчыны. Удзельнікі семінара знаёміліся з работай прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання пасёлка Карма і горада Добруш, пабывалі ў калгасе «Абарона» і саўгасе «Насовічы».

***

Перад паездкай на Гомельшчыну А. Малафееў наведаў Віцебскую вобласць.

(БЕЛТА).

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

МІНСК

АЎТАМАГНІТОЛА ПА-ЯПОНСКУ

Прыёмачная камісія Гродзенскага ВА «Хваля» зацвердзіла акт гатоўнасці да серыйнай вытворчасці новай аўтамагнітолы «Гродна РМ-312 СА».

Дыяпазон частот новай магнітолы даходзіць да 16 кілагерц пры мінімальнай дэтанацыі. Несумненная навінка апарата — «аўтарэверс» які дазваляе праслухоўваць два бакі касеты з адной запраўкі. Пасля перамоткі стужкі магнітафон ажыццяўляе запіс без дадатковай каманды. Найбольш важныя камплектуючыя дэталі пастаўлены з Японіі. Доследная партыя — 60 магнітол — была сабрана без сур'ёзных дапрацовак, так што ў трэцім квартале гэтага года новая мадэль магнітолы заменіць на канвееры старую.

АБ СТАНОВІШЧЫ Ў ПРЫБАЛТЫЦЫ

Учора журналісты былі запрошаны на прэс-канферэнцыю, якую давалі народныя дэпутаты і прадстаўнікі грамадскіх арганізацый Літвы, Латвіі і Эстоніі. Усе яны з'яўляюцца членамі рэспубліканскіх кампартый, якія стаяць на пазіцыі КПСС, і гэта ў многім абумовіла тэматыку размовы і яе тон.

Адказваючы на пытанні, члены дэлегацый прыбалтыйскіх рэспублік адзначылі, што тая мадэль перабудовы, якая была абвешчана ў 85-м, тут вылілася ў супрацьстаянне як палітычнае, так і міжнацыянальнае. І гэта народам, якія насяляюць Прыбалтыку, прынесла толькі нягоды. У кожнай з трох рэспублік сацыяльныя праблемы працоўных адсоўваюцца нават не на другі, а на дзесяты план. А на першы выступаюць працэсы прыватызацыі, перадачы зямлі былым уладальнікам, вызначэння крытэрыяў для «прысваення» грамадзянства.

Дэмакратыя, па словах прадстаўнікоў кампартый, у трох рэспубліках дазволена толькі народнафронтаўскім арганізацыям, у адносінах да кампартый яна ператварылася ў самую сапраўдную дыктатуру.

Наш кар.

● СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ

ЗДРАЎНІЦЫ Ў ГАРАХ

РЭЧЫЦА. (У. Пернікаў). Чорныя хмары Чарнобыля не абмінулі і горад над Дняпром. Забруджанасць радыенуклідамі пагаршае здароўе яго жыхароў, стварае адмоўны псіхалагічны фактар. Аб гэтым і ішла гаворка на чарговай сесіі Рэчыцкага гарсавета. І вось у Кабардзіна-Балкарыю выехаў старшыня гарвыканкома М. Заразака. Забягаючы наперад, зазначым, што Мікалай Мікалаевіч ездзіў туды неаднойчы. Сустракаўся з кіраўнікамі абласнога савета прафсаюзаў, курортнага савета, будаўнічых арганізацый і кожны раз знаходзіў у іх разуменне, жаданне дапамагчы тым, хто пацярпеў ад чарнобыльскай бяды.

Якія ж вынікі гэтых паездак і сустрэч? Заключаны шэраг дагавораў на супрацоўніцтва ў будаўніцтве аздараўленчых баз. Сёлета, напрыклад, працягваецца ўзвядзенне ў Нальчыку спальнага корпуса санаторыя імя Кірава. Горад над Дняпром пералічыў туды 2,5 мільёна рублёў у дадатак да тых паўтара мільёна, якія былі асвоены летась.

Характэрная дэталь. У будаўніцтве прымаюць удзел усе прадпрыемствы і арганізацыі Рэчыцы: адпраўляюць патрэбныя матэрыялы, накіроўваюць на работу людзей. Будаўніцтва спальнага корпуса мяркуецца завяршыць сёлета, а пачынаючы з наступнага года гараджане будуць атрымліваць туды па 3.775 пуцёвак штогод на аздараўленне і адпачынак.

— Сёлета мы маем магчымасць атрымаць 20 месц на горнай базе «Шхельда», якая будуецца ў вельмі маляўнічым месцы Прыэльбрусся, — расказвае Мікалай Мікалаевіч. — Там жа, але ўжо на другой базе, нам будуць выдзелены 15 месц. Гэта канкрэтная рэальнасць, бо ў «Шхельдзе» заканчваюцца ўжо адзелачныя работы.

У стадыі вырашэння знаходзіцца пытанне аб удзеле горада ў будаўніцтве гасцініцы «Інтурыст» на 340 месц за пяць кіламетраў ад Эльбруса. Тут трэба асвоіць чатыры мільёны рублёў. Мяркуецца, што прыбытак ад эксплуатацыі гасцініцы, якая, вядома, пуставаць не будзе, складзе значную суму. Яго падзеляць Нальчык і Рэчыца ў залежнасці ад укладзеных у будаўніцтва сродкаў.

АБ АДКРЫЦЦІ ЧАЦВЁРТАЙ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСКАЙ ССР ДВАНАЦЦАТАГА СКЛІКАННЯ

Адкрыццё чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР дванаццатага склікання адбудзецца 21 мая 1991 года ў 10 гадзін раніцы ў зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Беларускай ССР у Доме ўрада.

ДА ВЕДАМА НАРОДНЫХ ДЭПУТАТАЎ БЕЛАРУСКАЙ ССР

Рэгістрацыя народных дэпутатаў Беларускай ССР, якія прыбылі на чацвёртую сесію, будзе праводзіцца 20 мая 1991 года з 8 гадзін да 22 гадзін у Доме ўрада (2 паверх, фае залы пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Беларускай ССР).

У. ГАНЧАРЫК: «Мы не будзем падыгрываць стачкомам»

Актуальнае інтэрв'ю

На першы погляд, рэспубліка жыве ў звычайным рытме: сее, шые, выпускае машыны, гадзіннікі, тэлевізары, вучыцца, адзначае святы... Але, нібы нарыў, выспявае ў людзях чаканне 21 мая — дня, калі пачне работу чарговая сесія беларускага парламента і калі можа аднавіцца стачка. Ці зразумеюць дэпутаты і людзі на плошчы адзін аднаго! Гэта хвалюе сёння многіх. І асабліва — прафсаюзы, на якіх таксама ляжыць вялікая доля адказнасці за тое, куды «занясе» рабочы рух. Аб напружанасці моманту і гутарыць карэспандэнт БЕЛТА са старшынёй Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Уладзімірам ГАНЧАРЫКАМ.

— У апошні час у вас, Уладзімір Іванавіч, было нямала сустрэч у працоўных калектывах. Як вы ацэньваеце настрой рабочых?

— Сёння з вялікай доляй верагоднасці магу сказаць: стачачны энтузіязм ідзе на спад. Людзі стаміліся ад заклікаў, лозунгаў і хочуць працаваць. Але так, каб іх праца была рэальна аплачана. Адсюль і пазіцыя прафсаюзаў: унесці, з улікам патрабаванняў працоўных калектываў, свае прапановы ў антыкрызісную праграму ўрада. Вярхоўны Савет рэспублікі, відаць, будзе разглядаць яе ў першую чаргу. Мы падрыхтавалі пакет сваіх патрабаванняў. Перш за ўсё, будзем дабівацца раздзяржаўлення і прыватызацыі ўласнасці, каб рэальна рушыць наперад эканамічную рэформу. Гэта прапанова ўбірае ў сябе многае з таго, што выстаўлялася стачачнымі камітэтамі ў радзе эканамічных патрабаванняў.

Другая па важнасці, на наш погляд, праблема, здольная зняць напружанасць у грамадстве, — падаткаабкладанне. Трэба прадаставіць ільготы прадпрыемствам, якія выпускаюць тавары шырокага спажывання, каб насыціць рынак, зняць татальны дэфіцыт. Дзеля гэтага можна пайсці і на закупкі за рубяжом, выкарыстоўваць бартэр.

Наступная прапанова прафсаюзаў — падрыхтаваць і правесці поўную рэформу заработнай платы з улікам кампенсацыі кошту рабочай сілы на рынку працы. Усе гэтыя патрабаванні мы прадставім парламенту і перададзім для абмеркавання ў працоўныя калектывы. Адсюль вывад: ні 21 мая, ні пазней прафсаюзы не будуць заклікаць да стачачнай барацьбы. Наадварот, пастараемся пераканаць людзей не спыняць вытворчасць.

— Ці ўзаемадзейнічаеце вы са стачачнымі камітэтамі?

— Мы не маем намеру падыгрываць стачкомам. Праводзілі і будзем праводзіць уласную палітыку абароны інтарэсаў і правоў працоўных. У той жа час многія прафсаюзныя актывісты з'яўляюцца членамі стачкомаў або пастаянна ўдзельнічаюць у іх рабоце. Вось і 11 мая нашы таварышы былі запрошаны на канферэнцыю стачачных камітэтаў рэспублікі. У нас з імі ёсць агульныя пазіцыі ў адносінах да работы Вярхоўнага Савета. Гэта і зацікаўленасць, каб будучая сесія прыняла Закон аб прафсаюзах. Стачкомы цяпер распаўсюджваюць статуты розных незалежных прафсаюзаў, ідзе іх стварэнне. Значыць, трэба ўпарадкаваць нашу дзейнасць у адпаведнасці з законам. У стачкомаў і прафкомаў таксама агульнае імкненне да таго, каб было ўдасканалена працоўнае заканадаўства. Праўда, адносна забастовак у стачкомах думкі разыходзяцца. На сённяшні дзень там выразна праявіліся два падыходы: канструктыўны дыялог і ў процівагу — толькі націск, толькі дыктат.

— Так, цяпер наш рабочы рух шматаблічны, сумбурны, яго захліствающь эмоцыі. А якая, Уладзімір Іванавіч, асабіста ваша, як прафсаюзнага лідэра, ацэнка разбуджанай самасвядомасці рабочых?

— Калі людзі патрабуюць стварыць умовы, каб кожны мог свабодна, эфектыўна працаваць і адпаведна атрымліваць за работу, — гэта справядліва. Але калі сюды прымешваюцца нецярпенне, максімалізм і дыктат — гэта небяспечна. Вопыт заходніх краін паказвае: арганізаваны рабочы рух стаў адным з важных фактараў сацыяльна-эканамічнага развіцця грамадства. Сувымяраючы свае магчымасці і дзеянні, працоўныя дабіваюцца ўсё новых сацыяльных заваёў, якія ў корані мяняюць становішча наёмных рабочых, умовы іх жыцця і працы. Цяпер працоўныя развітых краін менш бастуюць. Яны перакананы: забастоўка — крайняя, надзвычайная мера. Такая і наша пазіцыя: абараняючы правы рабочых на забастоўку, аддаваць перавагу перагаворам і на аснове законных дэмакратычных працэдур дабівацца кампрамісных рашэнняў з улікам не толькі класавых інтарэсаў, але і ўсяго грамадства.

— Такім канструктыўным кампрамісам можна лічыць, напрыклад, нядаўна падпісанае пагадненне паміж урадам рэспублікі і ФПБ аб абароне сацыяльна-эканамічных правоў і інтарэсаў працоўных?

— Безумоўна. Па-першае, пагадненне ўлічвае прапановы працоўных калектываў, многія з якіх нарадзіліся ў час красавіцкіх падзей. І таму яно павінна мець сур'ёзнае значэнне для стабілізацыі эканамічнага і палітычнага жыцця рэспублікі. У дакуменце можна выдзеліць некалькі важных палажэнняў, якія датычаць жыцця літаральна кожнага чалавека. Гэта і цана рабочай сілы, і вызначэнне памераў пенсій, стыпендый, мінімальнай заработнай платы і спажывецкай карзіны. Важна, што для вырашэння гэтых пытанняў вызначаны канкрэтныя тэрміны: літаральна месяц-два.

Другі блок пытанняў гарантуе магчымасць працаваць і зарабляць. У нашым пагадненні ўпершыню змяшчаецца такі падыход, скажам, як забарона масавых звальненняў працоўных да прыняцця закона аб занятасці насельніцтва. Гаворыцца і аб паскарэнні працэсу раздзяржаўлення ўласнасці на карысць працоўнага калектыву, кожнага грамадзяніна і з абавязковым удзелам прафсаюзных камітэтаў. У дакуменце прадугледжаны таксама падатковыя льготы тым прадпрыемствам, якія ствараюць новыя рабочыя месцы, пашыраюць выпуск тавараў шырокага спажывання.

Трэба выдзеліць у пагадненні і групу сацыяльных праблем. Але я не сказаў бы, што гэты дакумент усеабдымны і дае адказ на ўсе пытанні. Прадугледжана магчымасць дапаўняць і кантраляваць яго абодвум бакам, якія падпісаліся пад ім. Мы, напрыклад, маем намер у хуткім часе разгледзець на пленуме ход выканання пагаднення. І калі Савет Міністраў не выканае сваіх абяцанняў або сарве агавораныя тэрміны, тады мы заклічам працоўных да канстытуцыйных дзеянняў, каб прымусіць урад выканаць нашы патрабаванні.

І яшчэ. Калі з-за адсутнасці працоўнай дысцыпліны не будзе рухацца наперад эканамічная рэформа, многае з таго, што запісана ў дакуменце, павісне ў паветры. Вось чаму задача прафсаюзаў сёння заключаецца ў тым, каб садзейнічаць развіццю вытворчасці, стварэнню ўмоў для свабоднай і плённай работы.

Гутарку вяла В. МЕНШЫКАВА.

У ПРЭЗІДЫУМЕ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСКАЙ ССР

Магчыма, ужо скора ў Беларусі будзе свой прэзідэнт. Першы крок для гэтага зроблены 16 мая на пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета рэспублікі, які абмеркаваў праект парадку дня чарговай сесіі. Па прапанове Уладзіміра Леўчыка, Аляксандра Кулічкова і іншых членаў Прэзідыума было вырашана вынесці пытанне аб прэзідэнцкай форме кіравання ў БССР на разгляд чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета.

На ёй прадугледжваецца абмеркаваць больш за 30 пытанняў. Сярод першарадных — праект праграмы ўрада Беларусі па стабілізацыі эканомікі. Як паведаміў прэм'ер Вячаслаў Кебіч, гэты дакумент атрымаў новую назву «Праект Дзяржаўнай праграмы стабілізацыі эканомікі і сацыяльнай абароны насельніцтва рэспублікі». Такое змяненне не выпадковае — у аснову праграмы ставіцца сацыяльная абарона чалавека. Будуць разгледжаны таксама законапраекты аб асновах раздзяржаўлення і прыватызацыі, аб надзвычайных мерах па выкананню бюджэту рэспублікі на другое паўгоддзе гэтага года, аб пераразмеркаванні паўнамоцтваў паміж вышэйшымі дзяржаўнымі органамі Беларускай ССР для забеспячэння стабілізацыі пры пераходзе да рыначнай эканомікі і іншыя.

Члены Прэзідыума выказалі прапанову, каб Старшыня Вярхоўнага Савета БССР Мікалай Дземянцей выступіў пры адкрыцці сесіі з аналітычным паведамленнем аб грамадска-палітычнай абстаноўцы ў рэспубліцы.

Прадугледжваецца, што чацвёртая сесія Вярхоўнага Савета БССР пройдзе з 21 мая па 11 чэрвеня.

Прэзідыум Вярхоўнага Савета разгледзеў прапанову маладзечанскіх гарадскога і раённага Саветаў народных дэпутатаў аб правядзенні эканамічнага эксперымента ў гэтым рэгіёне, а таксама пытанне аб арганізацыі аховы гісторыка-культурнай спадчыны ў Беларусі.

(БЕЛТА).

АБМЕРКАВАНЫ ПРАБЛЕМЫ МОЛАДЗІ

На чарговым пасяджэнні Камісіі ЦК Кампартыі Беларусі па пытаннях маладзёжнай палітыкі абмеркаваны праект Закона Беларускай ССР «Аб дзяржаўнай маладзёжнай палітыцы ў Беларускай ССР». Адзначалася, што галоўнае прызначэнне закона—гэта стварэнне ў грамадстве неабходных умоў для раскрыцця патэнцыялу моладзі, прадастаўленне маладым людзям роўных з іншымі катэгорыямі насельніцтва правоў. Асаблівая ўвага была ўдзелена абароне інтарэсаў маладых людзей ва ўмовах рыначнай эканомікі. Камісія выказалася за паскарэнне прыняцця законапраекта.

Аб ходзе рэалізацыі ў вобласці рашэнняў XXXI з'езда КПБ па пытаннях маладзёжнай палітыкі ўдзельнікаў пасяджэння інфармаваў загадчык аддзела Віцебскага абкома Кампартыі Беларусі І. Сухамера.

Паведамленне аб праблемах умацавання супрацоўніцтва партыі і камсамола ва ўмовах многапартыйнасці зрабіў член камісіі, першы сакратар ЦК ЛКСМ Беларусі А. Крыўдзенка. Прынята рашэнне правесці рэспубліканскую нараду першых сакратароў раённых і гарадскіх камітэтаў КПБ і ЛКСМБ па пытаннях далейшага паляпшэння работы з моладдзю.

Прэс-служба ЦК КПБ.

У ДЗЯРЖЭКАНОМПЛАНЕ БССР І МІНФІНЕ БССР

Ажыццяўленне ў адпаведнасці з Указам Прэзідэнта СССР і пастановай Кабінета міністраў СССР рэформы розничных цэн, у належнай меры не ўвязанай з сацыяльнай абаронай насельніцтва, стварыла ў рэспубліцы напружаную грамадска-палітычную і эканамічную сітуацыю.

Улічваючы абвастрэнне матэрыяльнага становішча насельніцтва, Савет Міністраў БССР, нягледзячы на вялікі дэфіцыт бюджэту рэспублікі, прыняў звыш агульнасаюзных норм дадатковыя меры па сацыяльнай абароне жыхароў рэспублікі. Рэалізацыя іх дазволіць змякчыць сацыяльныя вынікі рэзкага павышэння рознічных цэн.

Дзяржэканомплан БССР і Мінфін БССР лічаць неабходным давесці да насельніцтва рэспублікі асноўныя паказчыкі, звязаныя з правядзеннем рэформы рознічных цэн і мерапрыемстваў па сацыяльнай яго абароне.

Сумы дадаткова атрымліваемай выручкі ад павышэння рознічных цэн вызначаліся па кожнай катэгорыі цэн (фіксаваныя, рэгулюемыя і дагаворныя). Пры гэтым на папярэдняй стадыі па фіксаваных цэнах сума вылічвалася па пэўнай наменклатуры тавараў зыходзячы з кошту па дзеючых цэнах і індэксаў цэн, паведамленых саюзнымі органамі. Пасля ўвядзення новых прэйскурантаў гэты разлік удакладнены па прэйскурантных цэнах і прыводзіцца (у млн. рублёў) па наступных таварных групах*).

	У цэнах		Павышэнне цэн	
	старых	новых	сума	працэнт
Харчовыя тавары	3.136,97	8.397,15	5.260,18	167,7
у тым ліку:				
мяса і мясапрадукты	1.076,38	3.322,91	2.246,53	200
малако, малочныя прадукты, масла	787,45	1.850,51	1.063,06	135
хлеб і хлебапрадукты, уключаючы крупы і макаронныя вырабы	519,54	1.558,62	1.039,08	200
чай	43,20	86,4	43,20	100
цукар	247,81	582,35	334,54	135
соль	6,12	20,81	14,69	240
рыба і рыбныя тавары (без далікатэсаў)	208,69	479,99	271,30	130
алей, маргарынавая прадукцыя і маянэз	98,41	196,82	98,41	100
яйкі	149,37	298,74	149,37	100
нехарчовыя тавары	2.119,67	4.980,79	2.861,12	134
з іх:				
тавары для дзяцей	392,4	1.157,58	765,18	195
тытунёвыя вырабы (без імпартных)	209,8	314,70	104,90	50
бялізна, адзенне, масавыя віды абутку	1.323,02	3.158,02	1.835,00	135
тавары культурна-бытавога і гаспадарчага прызначэння	145,5	252,59	107,09	73,5
мыла туалетнае і гаспадарчае	.48,95	97,9	48,95	100
Разам па фіксаваных цэнах	5.256,64	13,377,94	8.121,30	154,5

*) Разлік зроблены на аснове структуры тавараабароту за 1990 год.

Праводзімая рэформа рознічных цэн, як вядома, прадугледжвае прымяненне разам з фіксаванымі рэгулюемых і дагаворных цэн. Размер гэтых цэн вызначаецца па ўзгадненню вытворцаў тавараў і арганізацый гандлю. З улікам гэтага дадатковая выручка ад рэалізацыі тавараў па дагаворных цэнах у разліку на год прадугледжваецца ў суме 2,8 млрд. рублёў (100 працэнтаў), а па рэгулюемых — 2,3 млрд. рублёў (80 працэнтаў).

Павышэнне фіксаваных, рэгулюемых і дагаворных цэн на тавары народнага спажывання, рэалізуемыя насельніцтву рэспублікі, прагназіруецца ў разліку на год на 13,2 млрд. рублёў.

Павышэнне рознічных цэн не рабілася на медыкаменты і вырабы медыцынскага прызначэння, кофе, гарэлку, тканіны з сінтэтычных валокнаў і вырабы з іх, на выбляемыя з сінтэтычных матэрыялаў абутак, футравыя, трыкатажныя, панчошна-шкарпэткавыя вырабы і цацкі, на бензін, газу, электраэнергію, газ, пячное паліва і дровы, адпускаемыя насельніцтву. У вышэйуказаным прагнозе перавышэння рознічных цэн не ўлічваліся плодаагароднінная прадукцыя, бульба, а таксама прадукцыя іх перапрацоўкі, якія з восені 1990 года рэалізуюцца па дагаворных цэнах. Гэта датычыцца і ювелірных вырабаў, далікатэсаў, модных і прэстыжных тавараў, друкаваных выданняў і некаторых іншых тавараў.

Рост расходаў насельніцтва на платныя паслугі ў сувязі з павышэннем тарыфаў вызначаны ў суме 855,3 млн. рублёў і характарызуецца наступнымі данымі:

	У цэнах		Павышэнне тарыфаў	
	старых	новых	сума	працэнт
Паслугі транспарту	586,7	1.214,0	627,3	106,9
Паслугі сувязі	181,2	217,4	36,2	20,0
Бытавыя паслугі	624,4	816,2	191,8	30,7
Разам	1.392,3	2.247,6	855,3	61,4

Такім чынам, дадатковыя расходы насельніцтва рэспублікі ў сувязі з ростам дзяржаўных рознічных цэн і павышэннем тарыфаў у разліку на год ацэньваюцца ў суме 14,1 млрд. рублёў, а з улікам аўтаматычна павялічваемага падатку з продажаў — 14,8 млрд. руб.

Паколькі новыя рознічныя цэны і тарыфы ўведзены з 2 красавіка г. г., павышэнне ў разліку на 9 месяцаў кошту рэалізуемых насельніцтву тавараў і аказваемых паслуг складзе 11,07 млрд. рублёў. З улікам ужо прынятых і распрацоўваемых рашэнняў урада БССР па ўзмацненню сацыяльнай абароненасці насельніцтва ўказаныя сродкі поўнасцю накіроўваюцца на падтрыманне матэрыяльнага становішча жыхароў рэспублікі.

Прадугледжваецца, што адмена абмежавання па базаваму фонду аплаты працы дасць магчымасць гаспадарча-разліковым прадпрыемствам і арганізацыям значна павысіць заработную плату сваім работнікам за кошт сродкаў, зароблены прадпрыемствамі. Не пакінута без увагі пытанне аб павышэнні заработнай платы работнікаў сацыяльна-культурнай сферы.

Істотную дапамогу ў параўнанні з агульнасаюзнымі нормамі атрымаюць сем'і, якія маюць дзяцей. Па рашэнню Савета Міністраў БССР адменены абмежаванні (гранічныя размеры даходаў на члена сям'і) на выплату дапамог і кампенсацый на дзяцей, у сярэднім у 1,7 раза павялічаны размеры кампенсацыйных выплат сем'ям у сувязі з ростам цэн на тавары дзіцячага асартыменту, вырашаны пытанні аб падзешаўленні харчавання студэнтаў і навучэнцаў, робяцца кампенсацыйныя выплаты жанчынам, якія знаходзяцца ў водпусках па догляду дзіцяці.

Адмена падатку з продажаў на харчовыя тавары (за выключэннем асобных відаў), падзешаўленне харчавання ў рабочых сталовых і шэраг іншых мер таксама ўмацуюць бюджэт сям'і.

У адпаведнасці з прынятымі рашэннямі на дадатковую аплату працы, павелічэнне пенсій, стыпендый, выплату дапамог і іншыя мэты па сацыяльнай абароне насельніцтва рэспублікі ў разліку на 9 месяцаў будзе выкарыстана больш чым 10 млрд. рублёў, у тым ліку:

	млн. рублёў
працуючым на прадпрыемствах, у арганізацыях (незалежна ад форм уласнасці), установах, калгасах і саўгасах	5.632,0
непрацуючым пенсіянерам, уключаючы кампенсацыйныя выплаты інвалідам, ветэранам вайны і працы на расходы, якія датычаць сацыяльна-бытавых ільгот, у тым ліку набыццё транспарту, пратэзіраванне і г. д.	1.117,9
навучэнцам і студэнтам	160,4
на выплату дапамог сем'ям з дзецьмі	2.011,4
на падзешаўленне харчавання рабочых, студэнтаў і навучэнцаў	705,0
на кампенсацыйныя выплаты насельніцтву, якое пражывае ў раёнах, што пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, уключаючы бясплатнае харчаванне дзяцей	410,0

Акрамя таго, з прычыны змянення ўмоў налічэння падаходнага падатку з заработнай платы сума сродкаў, што застаюцца ў распараджэнні працуючых, павялічыцца на 318 млн. рублёў.

За кошт бюджэту рэспублікі кампенсуецца павышэнне цэн на тавары, спажываемыя ў бальніцах, інтэрнатных і іншых бюджэтных установах, на 751,4 млн. рублёў, з іх на прадукты харчавання на 283,2 млн. рублёў, мяккі інвентар і абмундзіраванне — на 143,3 млн. рублёў, што з'яўляецца прамой кампенсацыяй насельніцтву.

Такім чынам, агульны размер кампенсацыі насельніцтву цяпер ацэньваецца ў 10.781,2 млн. рублёў, што амаль на ўзроўні змянення рознічных цэн. Гэта больш чым у 1,6 раза вышэй за сумы кампенсацый, вызначаных па гарантаваных мінімальных размерах, устаноўленых Кабінетам міністраў СССР.

Акрамя таго, як вядома, у выніку рашэння Савета Міністраў БССР аб адмене падатку з продажаў на шэраг тавараў і асобныя віды паслуг у распараджэнні жыхароў рэспублікі застаецца каля 500 млн. рублёў.

Увядзенне адзіных рознічных цэн на тавары, рэалізуемыя ў гарадах і сельскай мясцовасці, зніжэнне цэн на сокі, захаванне без змянення тарыфаў на асноўныя віды камунальных паслуг, аказваемых насельніцтву, дзеючых рознічных цэн на тарфяныя і торфавугальныя брыкеты, а таксама размеру платы бацькоў за ўтрыманне дзяцей у дашкольных установах, прыняцце некаторых іншых мер патрабуюць дадатковых расходаў бюджэту ў суме 560,1 млн. рублёў. Больш як 121 млн. рублёў неабходна на выплату розніцы паміж аптовымі і рознічнымі цэнамі на медыкаменты, рэалізуемыя насельніцтву і ўстановам аховы здароўя.

Работа па выяўленню магчымасцей для паляпшэння матэрыяльнага становішча насельніцтва працягваецца. Заканчваецца падрыхтоўка прапаноў па ўзмацненню сацыяльнай абароны работнікаў адукацыі, культуры і аховы здароўя, пенсіянераў і інвалідаў, некаторых іншых катэгорый грамадзян.

ЧАС ПАДПІСАННЯ У ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ У 21.05.

Як жывеш, чалавек?

Дзяржаўная каса — не абрус-самабор

Нядаўна ў Смалявічах створана раённая камісія для аператыўнага вырашэння пытанняў, якія ўзнікаюць пасля ўвядзення новых розничных цэн, і ажыццяўлення сацыяльнай абароны насельніцтва. У камісіі 11 чалавек, сярод якіх прадстаўнікі аддзелаў райвыканкома сацыяльнага забеспячэння і фінансавага, а таксама яго юрыдычнай службы, банкаўскія работнікі.

Вось што расказаў аб дзейнасці камісіі яе старшыня, намеснік старшыні райвыканкома В. ПАТАПЧЫК:

— Праведзены ўжо чатыры пасяджэнні. На іх разгледжана 80 заяў грамадзян, якія звярнуліся ў выканком раённага Савета народных дэпутатаў па пытанню выплаты грашовай кампенсацыі ў сувязі з павышэннем цэн на харчовыя і прамысловыя тавары.

Характэрна, што ўсе, хто звяртаўся да нас, па стану на 1 сакавіка нідзе не працавалі. Сярод іх па ўважлівых прычынах: маці, якія даглядаюць дзяцей, звольненыя па скарачэнню штатаў, непрацоўныя па стану здароўя, якія не атрымлівалі пенсіі па лініі аддзела сацзабеспячэння. У той жа час заявілі аб сабе і тыя, хто даўно нідзе не працуе, аднак і не імкнецца знайсці работу. Ёсць нават сем'і, у якіх муж і жонка таксама даўно без ніякага заняткаў.

Напрыклад, сям'я Шымко звярнулася ў [illegible] з Амурскай вобласці. Муж, Уладзімір Барысавіч, 1958 года нараджэння, і яго жонка маюць двух дзяцей, але [illegible]. У аддзел сацзабеспячэння не звярталіся. Раённая камісія выплаціла У. Шымко ў красавіку 50 рублёў кампенсацыі і прапанавала працаўладкавацца.

Камісія выдзеліла кампенсацыю і жыхарцы [illegible] Д. (прозвішча прасіла не называць) і прапанавала ёй знайсці работу. Хіба можна лічыць нармальным, што жанчына з чатырма малымі дзецьмі нідзе не працуе, хоць праўленне калгаса імя Леніна і прапанавала ёй работу ў гаспадарцы?

Жыве ў вёсцы Куркава маладая сям'я Мурашкаў. Муж, Павел Станіслававіч, 1960 года нараджэння, і жонка, Людміла Уладзіміраўна, 1973 года. Дык вось, гаспадар, як кажуць, б'е лынды ўжо цэлы год, а яго сяброўка жыцця наогул не працуе пасля заканчэння школы. Абодва цяпер напісалі заявы аб дапамозе, якія задаволены. Камісія вырашыла іх справы станоўча і параіла звярнуцца ў аддзел сацзабеспячэння для афармлення выплаты таксама і на дзіця. І ўсё ж цяжка зразумець гэтых людзей. Яны засталіся без сродкаў для існавання і нават не думаюць працаўладкоўвацца.

А вось яшчэ адзін прыклад. Працягла не сядзяць на ўтрыманні бацькоў муж і жонка Кагрманяны са Смалявіч, хоць Стэле Генрыхаўне прапаноўвалі работу ў цэнтральнай ашчаднай касе. Дзіўная логіка, ці няпраўда?

На пасяджэннях камісіі вывучаем катэгорыя людзей, якія яшчэ не дасягнулі пенсійнага ўзросту, але па стану здароўя ўжо не працуюць. Ім усім выплачана грашовая кампенсацыя з бюджэту раёна.

Але хочацца звярнуць увагу такіх грамадзян на тое, што дзяржаўная каса — не абрус-самабор, і бюджэт раёна не так ужо багаты, каб утрымліваць сотні нідзе не працуючых, тым больш тых, хто па стану здароўя можа і абавязаны працаваць.

Варта адзначыць, што неўзабаве дапамога будзе выдавацца толькі афіцыйна зарэгістраваным беспрацоўным, а не тым, хто свядома ўхіляецца ад работы. Так што тым, хто атрымаў кампенсацыю ў красавіку, але не ўладкаваўся на работу, [illegible] «развітым сацыялізме».

С. БУКАЦІЧ.

г. Смалявічы.

Не дачакаліся...

Па экалагічным узроўні наш Пятрыкаўскі раён лічыцца нармальным—нормы радыяцыйнага фону гарантуюць, як гавораць медыкі, нармальнае жыццё. І вось у 1988 годзе раённае кіраўніцтва вырашыла пабудаваць у вёсцы Лясковічы бальніцу. Знесена каля гектара маладой лесапасады, вырыты катлаван, закладзены бетонныя пліты. Усё гэта абышлося дзяржаве больш як у 100 тысяч рублёў.

Але дарэмна жыхары вёсак Лясковічы, Дарашэвічы, [illegible] чакалі гэтых будынкаў. Калі ў 1989 годзе праходзіла перадвыбарная кампанія, кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР—першы сакратар Пятрыкаўскага райкома партыі Ф. Тормажэў запэўніў, што [illegible] усе сілы, каб бальніца была пабудавана.

Надышоў 1991 год, і нам стала вядома, што падрадная арганізацыя ПМК-110 [illegible] аб'ект «раскансерваваць». [illegible]

[illegible] Чаму мы так занепакоены лёсам бальніцы? У нашым Савеце пражывае каля трох тысяч чалавек, з іх большая палавіна—пенсіянеры, [illegible]

Мікалай КАБАНОВІЧ,
дэпутат Лясковіцкага сельскага Савета.

Дэбет-крэдыт хатняга рахунку

Краіна пераходзіць на рыначную эканоміку. Многія цяпер думаюць аб тым, як зрабіць гэта разумна, асабліва для мясцовых і для ўсіх звычайных [illegible]

[illegible]

Б. ФАДЗЕЕЎ.

АД РЭДАКЦЫІ. Разважанні Б. Фадзеева не пазбаўлены сэнсу. [illegible] Зварот да нашых чытачоў: хто з іх, хатнюю эканоміку, напэўна, лепш асвойваць самастойна.

Ваша пісьмо атрымалі

[illegible]

Анатоль МАГОЛІН па адукацыі інжынер-механік, але ўжо шмат гадоў плённа працуе ў галіне, далёкай ад тэхнікі. Яго імя ўсё часцей называюць сярод найбольш здольных разьбяроў па дрэву. Творы майстра ўпрыгожваюць маляўнічыя куткі Брэста, Стаўбцоўскага раёна, Віцебскай вобласці, кампазіцыя з дубу — алегорыя ўраджайнасці — знаходзіцца ў Цэнтральным батанічным садзе ў Мінску.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

ЗВАРОТ савета ветэранаў Беларускай чыгункі

Грамадзяне Беларусі!

Чыгуначнікі краіны ўсё часцей становяцца заложнікамі і пацярпеўшым бокам ад забастовак, блакады, палітычных маніфестацый і нацыянальных канфліктаў, за якія расплачваюцца велізарнымі матэрыяльнымі стратамі, зніжэннем і без таго нізкага жыццёвага ўзроўню сваіх сем'яў, пазбаўленнем магчымасці абнаўлення транспарту, паляпшэння абслугоўвання пасажыраў, паскарэння дастаўкі грузаў.

Беларускія чыгуначнікі, іх сем'і і пасажыры 24 і 25 красавіка 1991 года на станцыі Орша аказаліся заложнікамі мясцовай палітычнай маніфестацыі. Амаль 12 гадзін не маглі адпраўляць грузавыя і пасажырскія паязды на важнейшым для рэспублікі і краіны міжнародным напрамку Масква — Брэст, бо пуці былі заняты маніфестантамі.

Мы разумеем, што шэраг патрабаванняў маніфестантаў былі справядлівыя, асабліва тыя, якія датычылі рэзкага зніжэння ўзроўню нашага жыцця ў сувязі з павышэннем цэн, і падтрымліваем іх. Гэтыя пытанні, безумоўна, трэба вырашаць, але не на чыгуначных пуцях, бо працяглае спыненне транспарту — гэта голад, гэта поўны і канчатковы развал эканомікі. Мы катэгарычна супраць незаконнага выкарыстання чыгункі ў любых мэтах. Рух паяздоў не павінен спыняцца ні пры якіх акалічнасцях.

21 мая мы зноў можам аказацца ўцягнутымі ў палітычную авантуру, якая тоіць у сабе пагрозу новых, яшчэ большых страт. У гэты дзень чакаецца чарговая палітычная маніфестацыя.

Працуючы ў найцяжэйшых умовах, мы ніколі не падводзілі нашу рэспубліку. Сёння мы вымушаны шукаць абароны ад замахаў на ўзровень нашага жыцця, на хлеб нашых дзяцей, унукаў і старых. Ветэраны, пенсіянеры, інваліды — найменш абароненая частка насельніцтва, беспартыйныя і камуністы, якія поплеч змагаліся на баявых і працоўных франтах, вядома ж, за хутчэйшае вырашэнне сацыяльных і іншых пытанняў, але не такім спосабам. Агульнавядома, што ўсякае спыненне прадпрыемства, тым больш чыгункі, гэта прамы грабеж нашых агульных сацыяльных фондаў.

Мы, чыгуначнікі-ветэраны, заклікаем усіх працаўнікоў і грамадзян Беларусі не падтрымліваць такіх акцый, знаходзіць іншыя шляхі вырашэння праблем. Недатыкальнасць чыгунак, пасажыраў, перавозімых грузаў павінна быць гарантавана і забяспечана ўсімі магчымымі сродкамі. Чыгуначнікі Беларусі за ўсе гады Савецкай улады ніколі не спынялі руху паяздоў, разумеючы важнасць для насельніцтва і народнай гаспадаркі бесперабойнай работы транспарту.

Грамадзяне Беларусі, устрымлівайцеся самі і ўтрымлівайце сваіх блізкіх ад выхаду на чыгуначныя пуці і тэрыторыі ў час любых масавых мерапрыемстваў. Не паддавайцеся ўгаворам, падману і сіле пры спробах накіраваць або загнаць вас у забароненую зону чыгункі. Закон павінен безумоўна выконвацца ўсімі.

Мы спадзяёмся на ваша разуменне, салідарнасць і падтрымку. Гэта ў нашых агульных інтарэсах.

Савет ветэранаў Беларускай чыгункі.

Палітычная сістэма СССР:

Ад манаполіі да плюралізму

Палітычная сістэма нашай краіны сёння ўключае шмат новых самастойных палітычных аб'яднанняў грамадзян, якія дзейнічаюць у асобных гарадах, рэспубліках і Саюзе ў цэлым. Іменна апошнім з іх, якія замахваюцца на ўсесаюзны маштаб дзейнасці, а таксама расійскім, што ўстанаўліваюць сувязі з блізкімі арганізацыямі іншых рэгіёнаў, і прысвечаны гэты матэрыял. Ён не прэтэндуе на ўсебаковае і вычарпальнае асвятленне праблемы — гэта хутчэй спроба кароткага апісання сучаснага стану палітычнай сістэмы краіны, яе асноўных элементаў.

Праблемы тэорыі

1. Да гісторыі пытання

У 70-х — пачатку 80-х гадоў у нашай краіне стыхійна выспявалі асновы сучаснага палітычнага плюралізму. Узнікаўшыя тады нефармальныя групы, аб'яднанні грамадзян можна ўмоўна падраздзяляць на два асноўныя тыпы: дысідэнствуючыя і культурна - асветныя.

Першыя, апрача крытыкі сталінізму, барацьбы за грамадзянскія правы, выкрыцця тагачаснага кіраўніцтва КПСС (гэта можна разглядаць як станоўчае ў іх дзейнасці), адкрыта нігілістычна ставіліся да сацыялізму, лічачы яго антынародным ладам. Таму сацыяльна - палітычныя арыенціры, мэты такіх груп у асноўным суадносіліся з патрабаваннямі ліберальна-буржуазнага характару. Характэрным для гэтых груп было нябачанне чагосьці станоўчага ў межах сацыялізму і, наадварот, замазванне адмоўных бакоў капіталізму. Колькасна такія групы былі невялікімі (да некалькіх дзесяткаў чалавек), і колькі-небудзь сур'ёзнага ўплыву на ўнутрыпалітычную абстаноўку яны не аказвалі. Сацыяльны састаў — галоўным чынам прадстаўнікі творчай інтэлігенцыі, студэнты.

Так, у сярэдзіне 70-х гадоў актыўна дзейнічалі хельсінкскія групы: у Маскве (арганізатар Ю. Арлоў), Кіеве (лідэры — М. Рудэнка, О. Мяшко) і некаторых іншых гарадах. Усе яны былі нестабільнымі галоўным чынам таму, што аб'ядноўвалі людзей не па прынцыпу «за», а па прынцыпу «супраць». Інакш кажучы, у гэтых груп не было сур'ёзных канструктыўных ідэй, якія садзейнічалі б аб'яднанню колькі-небудзь значнай колькасці людзей. Большасць членаў гэтых груп выступала з ліберальна-буржуазных пазіцый. Але сустракаліся і выключэнні з правіл. Напрыклад, былы генерал П. Грыгарэнка крытыкаваў сталінізм і кіраўніцтва КПСС і Савецкай дзяржавы таго часу хутчэй з левых пазіцый, нагадваўшых зыходныя тэзісы сучаснай Марксісцкай рабочай партыі (Партыі дыктатуры пралетарыяту). Ён лічыў, у прыватнасці, што ў нас не пабудаваны сацыялізм, што партыя ў гэты перыяд не была паслядоўна камуністычнай. Таму разам з сынамі арганізаваў «Саюз барацьбы за адраджэнне ленінізму», які выступаў, напрыклад, за перабудову ўсёй сістэмы кіравання партыяй і краінай, за свабоду слова і дэмакратызацыю грамадства.

У асяроддзі студэнцкай моладзі і гарадской інтэлігенцыі ў тыя гады сталі паяўляцца групы культурна - асветніцкага тыпу. Частка з іх ставіла мэтай больш поўнае і аб'ектыўнае вывучэнне прац і жыцця тых або іншых палітыкаў, вучоных або пісьменнікаў. Нярэдка гэтыя таварыствы мелі «нацыянальнае» адценне: дзейнічалі, як правіла, у межах асобных рэспублік, а часта і гарадоў. Усесаюзных структур у іх не было. Колькасць іх таксама была невялікая.

Потым лёс кожнай з гэтых арганізацый склаўся па-свойму. Большасць з іх распалася. Выжылі галоўным чынам тыя, у якіх палітычны аспект дзейнасці з'явіўся пазней — прыкладна ў пачатку 80-х гадоў. Найбольш яркія прыклады ў гэтым сэнсе — Канфедэрацыя анарха-сіндыкалістаў (Масква) і «Таварыства святога Іллі Праведнага» (Тбілісі).

«Таварыства святога Іллі Праведнага» ўзнікла ў пачатку 80-х гадоў як культурна-асветніцкая група, якая аб'ядноўвала некалькі дзесяткаў грузінскіх гуманітарыяў. Прыкладна з пачатку другой палавіны 80-х гадоў у яго рабоце сталі паяўляцца палітычныя матывы. У ліпені 1989 года па ініцыятыве «Таварыства» пры ўдзеле Нацыянал-дэмакратычнай партыі Грузіі, Саюза нацыянальнай справядлівасці і Партыі нацыянальнай незалежнасці Грузіі быў арганізаваны Камітэт нацыянальнага выратавання Грузіі. Ен стаў асноўнай сілай у перадвыбарным блоку партый «Круглы стол — свабодная Грузія», які і перамог на выбарах 28 кастрычніка 1990 года, набраўшы каля 60 працэнтаў галасоў, хоць непасрэдна перад выбарамі незалежныя сацыёлагі ў ходзе аднаго з даследаванняў устанавілі, што яго падтрымлівалі 21,5 працэнта рэспандэнтаў (кампартыю — 32 працэнты). Камуністычная партыя Грузіі атрымала каля 25 працэнтаў галасоў (64 дэпутаты). Цяперашні кіраўнік «Таварыства святога Іллі Праведнага» З. Гамсахурдыя стаў Старшынёй Вярхоўнага Савета Грузіі.

Іншы лёс у Канфедэрацыі анарха - сіндыкалістаў. Яе папярэднікам з'яўляўся студэнцкі гурток «Абшчына» пры гістарычным факультэце Маскоўскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя У. І. Леніна (1982 год, 10 чалавек). Удзельнікі групы займаліся самастойным вывучэннем марксісцка - ленінскай тэорыі. На рубяжы 1986—1987 гадоў гэта група канстытуіравалася як гісторыка-палітычны клуб, а крыху пазней — як гісторыка-палітычнае аб'яднанне. Удзельнікі гэтага аб'яднання паступова ўцягваліся ў палітычнае жыццё, можна нават сказаць, палітычную барацьбу. Спачатку супрацоўнічалі з групай аўтараў альтэрнатыўнага праекта Статута ВЛКСМ, потым арганізавалі пікеты ў падтрымку Б. Ельцына (у тым ліку і ў ходзе выбараў народных дэпутатаў).

У жніўні 1988 года «Абшчына» выйшла з арганізацыйнага камітэта Маскоўскага народнага фронта, які эвалюцыяніраваў у ліберальна-буржуазным напрамку (касцяк блока «Дэмакратычнай Расіі» складаюць былыя члены МНФ), а сама пасля некалькіх рэарганізацый і перайменаванняў пераўтварылася ў студзені 1989 года ў Канфедэрацыю анарха-сіндыкалістаў (КАС). Цяпер яна ўключыла ў сябе шэраг груп, якія стаяць на платформе бакунінскага сацыялізму, і налічвала да сярэдзіны 1989 года 200 чалавек. У 1990 годзе, па ацэнках яе кіраўнікоў, у ёй было каля 3 тысяч чалавек з 32 гарадоў Саюза. Сярод іх Запарожжа, Днепрапятроўск, Іркуцк, Кіеў, Куйбышаў, Ленінград, Масква, Новасібірск, Новачаркаск, Адэса, Саратаў, Томск, Хабараўск, Харкаў, Чаркасы... Цяпер КАС уваходзіць у блок «Левая дэмакратыя».

Як бы ні склаўся лёс нашай краіны ў далейшым, ужо цяпер відаць, што 1989—1990 гады ўвойдуць у яе гісторыю як час «выбуховага» ўтварэння шматлікіх новых палітычных партый і грамадска - палітычных аб'яднанняў (народных франтоў, розных блокаў і кааліцый). На саюзным узроўні раней за многія і гучней, больш скандальна заявіла аб сабе (май 1988 г.) партыя «Дэмакратычны саюз». Прыкладна праз год працэс утварэння новых партый набыў лавінападобны характар. Вось як выглядае далёка не поўны каляндар іх з'яўлення.

1989 год

Май — Сацыял-дэмакратычная партыя Расійскай Федэрацыі (СДПР); Канфедэрацыя анарха-сіндыкалістаў (КАС); Радыкальная асацыяцыя за мір і свабоду (частка Транснацыянальнай радыкальнай партыі);

Ліпень — Аб'яднаны фронт працоўных (АФП СССР), Ленінград;

Жнівень — Хрысціянска-дэмакратычны саюз Расіі (ХДСР);

Кастрычнік — Саюз канстытуцыйных дэмакратаў (Партыя канстытуцыйных дэмакратаў) (СКД);

Лістапад — Дэмакратычная партыя (ДП).

1990 год

Сакавік — Ліберальна - дэмакратычная партыя Савецкага Саюза (ЛДП); Марксісцкая рабочая партыя (Партыя дыктатуры пралетарыяту);

Красавік — Расійскі хрысціянска - дэмакратычны рух (РХДР);

Май — Канстытуцыйна - дэмакратычная партыя (Партыя народнай свабоды); Дэмакратычная партыя Расіі (ДРП); Канфедэрацыя працы (Новакузнецк);

Чэрвень — Сацыялістычная партыя СССР (СП); Сялянскі саюз СССР; Партыя ісламскага адраджэння (Астрахань);

Лістапад — Рэспубліканская партыя Расіі (РПР);

Снежань — Партыя свабоднай працы (ПСП); Прагрэсіўная партыя СССР.

К. ГРЫГОР'ЕЎ,
кандыдат філасофскіх навук.

(Працяг будзе).

Салдат у... кругасветцы

Пункт погляду

Па-дыктарску пастаўлены жаночы голас на тым канцы тэлефоннага провада адчакаліў:

— Хвілiначку...

Я чакаў. Паўза зацягвалася. Нарэшце, голас загучаў зноў, і мне здалося, што афіцыяльнасці ў ім на гэты раз стала меней:

— Ад Мінска да Масквы — сорак тры рублі, ад Масквы да Паўднёва-Сахалінска — 253...

І нарэшце жанчына зусім ужо па-свойску, нават з адценнем ці то здзіўлення, ці то збянтэжанасці, заключыла:

— Усяго — тры сотні...

«Так, — падумаў я, — калі прыплюсаваць трыццаць пяць рэ ад Брэста да Мінска, то атрымаецца яшчэ больш»...

Радавы Арон Ланец, адпраўляючыся восенню гэтага года з Беларусі ў «дэмбель», такіх грошай, вядома, плаціць не будзе. За салдата раскашэліцца роднае абароннае ведамства, а дакладней—дзяржава. Ёй не прывыкаць. Паўтара года назад, калі Арона прызывалі ў армію, яна ўжо ўзяла на сябе транспартныя расходы. Тады, праўда, Аэрафлот яшчэ не быў такі беспардонны і браў за свае паслугі значна менш.

Але абставіны мяняюцца, растуць апетыты Аэрафлота. Баюся, што адно ўсё ж застанецца па-ранейшаму: наша дрымотная, недасягальная для розуму, дзіўная для ўсяго белага свету безгаспадарчасць, якая мяжуе часам з...

Але давайце не будзем, гаворачы сучаснай мовай, нагнятаць істэрыю і паспрабуем утаймаваць эмоцыі. Я, напрыклад, зрабіў так. Узяў метровую лінейку і прыклаў яе да карты Савецкага Саюза, якая вісіць у суседнім кабінеце. Адлегласць ад Сахаліна да Брэста, калі напрасткі, склала восем тысяч кіламетраў. Але калі ўлічыць, што «напрасткі» ў нас толькі па газонах ходзяць, то набягаюць усе дзесяць тысяч.

Вось і атрымліваецца, што дарога ў армію і назад для радавога Ланца складзе... паўэкватара. Калі ж Арон (не дай Бог) выдатнай баявой вучобай заслужыць водпуск, то ён з упэўненасцю можа заявіць, што абляцеў зямны шар, гэта значыць зрабіў ні многа, ні мала—кругасветнае падарожжа.

У водпуску, праўда, радавы Ланец яшчэ не быў, хоць служыць вельмі няблага. У чым справа? Ды ў тым, відаць, што калі ўявіць штабны пісар, куды Арону праязныя дакументы выпісваць, дык у яго і пяро само з рук выпадзе. Прызываўся ж салдат з горада Невельска Сахалінскай вобласці. Гэта, між іншым, зусім побач з «далёкім пралівам Лаперуза», з крутога беражка якога вельмі зручна кідаць каменьчыкі ў бок Японіі.

Толькі кідаюць, як бачым, не толькі каменьчыкі, але і грошыкі. Між іншым, у Ланца ёсць і землякі — радавыя Гарбуноў і Кандрашын. Таксама—прэтэндэнты на «салдацкую кругасветку».

А наогул, у год прызыву Арона толькі ў трубаправодную «вучэбку» (у адзін вядомы горад на Волзе) з вострава Сахалін паляцелі — колькі б вы думалі? — ажно восемдзесят навабранцаў... Не інакш як сахалінскі клімат спрыяльна дзейнічае на развіццё ў прызыўнікоў іменна «трубаправодных» здольнасцей...

І вось яшчэ... Не бяруся сцвярджаць на ўсе сто працэнтаў, але працэнтаў на дзевяноста дзевяць упэўнены, каб пацікавіўся я, то абавязкова даведаўся б, што служаць — не сумуюць на тым жа Сахаліне дзесяткі, а то і сотні брэсцкіх і бабруйскіх, пскоўскіх і цвярскіх, растоўскіх і харкаўскіх хлопцаў. Іх «палёты» на службу і назад таксама абыходзяцца дзяржаве ў добрую капеечку...

А цяпер давайце падумаем разам: ці такія ўжо непазбежныя гэтыя затраты? Тым больш, асмелюся падкрэсліць, што ў маштабах краіны яны вельмі і вельмі салідныя (калі не сказаць больш). Напэўна, мог той жа Арон Ланец служыць дзе-небудзь у ДальВА або ЗабВА. У крайнім выпадку, у СібВА. Дарэчы, сам салдат у гутарцы са мной сказаў, што з вялікім задавальненнем выконваў бы свой воінскі абавязак на родным і блізкім яму Далёкім Усходзе.

Вядома, і Арону Ланцу, і журналісту можна пярэчыць: [illegible] павінен [illegible] загадае Радзіма.

[illegible] Радзіма!... [illegible] нас пры[illegible] убост[illegible] няўменне па-гаспадарску распарадзіцца рэсурсамі, у тым ліку і людзьмі. І наогул, я хацеў бы ведаць, хто канкрэтна вырашыў, што без Арона Ланца і яго сахалінскіх землякоў нашы заходнія рубяжы пацярпелі? І хто дадумаўся да таго, што самы надзейны абаронца рубяжоў усходніх — трактарыст з-пад Слуцка? І чаму нікому не прыйдзе ў галаву, што шматлікія (да таго ж два разы ў год) транссібірскія і транссярэднеазіяцкія пералёты і пераезды вельмі б'юць па нашай беднай дзяржаўнай казне?

Ужо прадбачу спасылкі на тое, што «армія — гэта школа інтэрнацыяналізму». Маўляў, Газаран, паеўшы ў Беларусі кашы з аднаго кацялка з Мамедавым, вернецца на Каўказ і ніколі не падыме рукі на армейскага сябра...

Каб жа так... Падымае, ды яшчэ як высока... Іншы раз і не дачакаўшыся «дэмбелю»...

Чую нараканні і на «дэмаграфічную сітуацыю». А зараз гэта можа нават самы моцны аргумент. Але ці заўсёды справядлівы? Няўжо так збяднела наша Беларусь (Смаленшчына, Узбекістан, Прыбалтыка) на прызыўніка, што толькі Сахалін (Цянь-Шань, Памір і Каракумы) могуць выратаваць сітуацыю?

Мяркую, корань у іншым. У справах армейскіх, як і ва ўсіх іншых, мы лянуемся варушыць мазгамі. У нас даўно ўжо стала звыклай справай вазіць лес у Сібір з Карэліі, вугаль у Данбас з Кузбаса, вінаград у Малдову з Туркменіі. На гэтым фоне пералёт Арона Ланца з Сахаліна ў Беларусь (а неўзабаве і назад) не такі ўжо абсурдны. Такая, відаць, і была задумка. План стратэгічны, каб праціўніка заблытаць. Ён Арона на ўсходзе шукае, а той— на захадзе.

А калі без іроніі? Калі без яе, то, можа, трэба падумаць, як у нашым, мякка кажучы, дрэнным становішчы хоць некалькі скараціць шматмільярдны дэфіцыт дзяржбюджэту? Напрыклад, устанавіць мяжу далёкасці службы салдата ад месца яго прызыву (а лепш, можа, па месцы жыхарства). Каб не за трыста рублёў вазіць яго ў армію і назад, а ў шмат разоў дзешавей. А калі, дасць Бог, разбагацеем, тады можна будзе і з Сахаліна ў Беларусь трубаправодчыкаў прысылаць...

Бо з Аронам Ланцам (нават не прымаючы пад увагу фінансавыя страты) • яшчэ адна няўвязка выйшла. Ён, аказваецца, да арміі на матарыста-матроса вучыўся, слесарам-суднарамонтнікам працаваў. Яму б, калі на добры розум, не трубаправоды ў БВА пракладваць, а моры баразніць на якім-небудзь крэйсеры Ціхаакіянскага флоту. Але каб так было, самае меншае, думаць трэба. А мы не жадаем. Нам прасцей і зручней амаль гатовага марачка накіраваць у трубаправодчыкі, ды яшчэ за дзесяць тысяч кіламетраў, а на крэйсер да дызеля паставіць, скажам, чабана з Каракумаў...

Вось так і жывём, кідаем каменьчыкі, гэта значыць дзяржаўныя грошыкі з крутога беражка... А кідаць ужо амаль няма чаго...

Можа спынімся?..

Падпалкоўнік С. АСІНОЎСКІ.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

МІНСК

ЦІ БУДУЦЬ ГАЛЬШТУКІ НОВАГА ЎЗОРУ?

Адлюстраваць у атрыбутах арганізацыі сімвалы Беларусі — такое рашэнне прынялі ўдзельнікі Рэспубліканскага злёту піянераў і школьнікаў. З іх удзелам быў зацверджаны ўзор новага гальштука: на адным з канцоў чырвонага трохкутніка — беларускі арнамент.

Размножыць узоры меламся на тэкстыльных прадпрыемствах рэспублікі. Аднак з-за недахвату сыравіны работа прыпынена. Ажыццявіць ідэю школьнікаў дарослым пакуль што не пад сілу. Але час яшчэ ёсць. Галоўнае ж пытанне, ці зменіцца ад гэтага сама сутнасць звання «піянер»?

РАЗЛІК — ТАВАРАМ

ГРОДЗЕНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. Рыначныя адносіны наладжваюць земляробы Гродзеншчыны і Валгаградскай вобласці.

У адрас валжан накіравана першая партыя пародзістых цялушак. Дамоўлена, што за кожную жывёліну спажыўцы паставяць не менш чатырох тон высакаякаснага збожжа. Партнёры лічаць здзелку выгаднай ва ўсіх адносінах: мясцовыя калгасы зведваюць дэфіцыт камбікармоў, а валгаградскія жывёлаводы — маладняку для аднаўлення дойнага статка.

Уключыліся ў гэту справу гаспадаркі «За Радзіму» Воранаўскага, імя Чкалава Свіслацкага, «Светлы шлях» Смаргонскага, «Зара камунізму» Шчучынскага раёнаў. Менавіта такія ўзаемавыгадныя кантракты зараз патрэбны не толькі прамысловай галіне, але і сельскай гаспадарцы.

МЕДСЯСТРА З ДЫПЛОМАМ

ГРОДНА. Аддзяленне галоўных медыцынскіх сясцёр рыхтуецца да прыёму студэнтаў у сценах Гродзенскага мединстытута. Асвоіць новую ў гэтай ВНУ спецыяльнасць змогуць прадстаўнікі сярэдняга медперсаналу.

На атрыманне вышэйшай адукацыі запатрабуюцца чатыры гады. Навучальны курс рыхтуе галоўных медыцынскіх сясцёр для бальніц і паліклінік.

Акрамя Гродна, такую адукацыю можна атрымаць толькі ў Рызе і Алма-Аце.

ТАЙНА ПАД СЦЕНАМІ ХРАМА

МАГІЛЁЎ. (А. Санчук). Нікольская царква, вядомы ў горадзе помнік архітэктуры XVII стагоддзя, нядаўна перададзена веруючым. Адразу пачаліся работы па аднаўленню храма. Але не паспелі рэстаўратары ўзяцца за рыдлёўкі, каб праверыць стан фундаментаў, як натрапілі на вялікую колькасць астанкаў людзей.

Хто яны — ахвяры фашызму, сталінскіх рэпрэсій? На гэтыя і многія іншыя пытанні адказу пакуль што няма. Але па знешняму выгляду астанкі не старажытныя. Ёсць таксама падставы меркаваць, што пад сценамі храма знайшлі свой апошні прытулак людзі ў асноўным маладыя. Дзіўна, але побач з астанкамі няма ніякіх рэшткаў адзення.

Тайну не такой ужо, відаць, далёкай гісторыі яшчэ трэба будзе раскрыць. Але хто возьмецца за гэту няпростую справу?

1.200 РУБЛЁЎ — ЗА «ДЗЯКУЙ»

МІНСК. У Заводскі РАУС 15 мая звярнуўся работнік спортклуба «Трактар» і паведаміў, што тры дні назад уласнаручна ўручыў незнаёмаму, які абяцаў дастаць халадзільнік, 1.200 рублёў. Фінал вядомы: няма ні грошай, ні халадзільніка.

Супрацоўнікі міліцыі ўстанавілі асобу махляра. Пакуль што ён «ва ўцёках», але, несумненна, будзе затрыманы. А мы ў чарговы раз напамінаем: не будзьце легкавернымі і не аддавайце працоўныя рублі спрытнюгам і прайдзісветам. А такіх нямала: за 4 месяцы ў Мінску зарэгістраваны 134 махлярствы.

МАЛАЛЕТНІЯ ЗЛАДЗЕІ

Супрацоўнік міліцыі Ленінскага РАУС г. Мінска каля універсама «Цэнтральны» затрымаў на месцы здарэння 12-гадовага Віктара В., пяцікласніка адной са школ-інтэрнатаў Мінска. Малалетні злодзей выкраў кашалёк з 260 рублямі ў адной з пакупніц.

Высветлілася, што затрыманы падлетак сумесна з 11-гадовым Сашам Т. і 13-гадовымі Сярожам В. і Юрам Л. (вучні 5—6 класаў сярэдняй школы горада) з 1990 г. учынілі некалькі злачынстваў на ГУМе, ЦУМе, на Камароўскім рынку і ў іншых людных месцах горада.

Супрацоўнікі міліцыі занялі, што такая юная злачынная група не першая. Устаноўлена яшчэ ... Дык, хутчэй за ўсё, і не апошняя. Падстаў для гэтага ім больш чым дастаткова.

«СЛАБЫ ПОЛ» У РОЛІ РАБАЎНІКОЎ

Усё часцей у зводках здарэнняў упамінаецца аб злачынствах, якія ўчыняюць жанчыны. Відаць, «слабы пол» хоча ва ўсім зраўняцца з мужчынамі, у тым ліку і ў крымінальных справах.

16 мая ў Кастрычніцкі РАУС г. Мінска звярнулася 20-гадовая работніца МТЗ і паведаміла, што пасля сумеснага застолля з трыма невядомымі дзяўчатамі ў кафэ «Спадарожнік», тыя вывелі яе на вуліцу, пабілі, забраўшы адзенне і 178 рублёў. Міліцыя спрацавала аператыўна: праз некалькі гадзін была ўстаноўлена адна з «аматарак вострых адчуванняў», дзве іншыя злачынцы былі затрыманы. І ў квартале гэтага года ва ўчыненні злачынстваў у Мінску ўдзельнічала 209 жанчын. Кожнае сёмае з іх злачынстваў учынена жанчына.

НЕ РАЗМІНУЛІСЯ

Трагедыяй закончылася парушэнне правіл дарожнага руху для 11-гадовага пяцікласніка мінчаніна Глеба Л. У момант, калі ён пераходзіў праезджую частку не ў прызначаным месцы, яго збіла аўтамашына. Хлопчык памёр па дарозе ў бальніцу.

СЯМЕЙНАЯ «ВЕРНАСЦЬ»

БЫХАЎ. 15 мая ў сваёй хаце быў знойдзены труп пенсіянеркі С. Несцеравай. Устаноўлена, што 14 мая яе забіў сякерай муж Е. Несцераў — мастак Быхаўскага ДРБУ-196 трэста «Аблдарбуд», які быў у нецвярозым стане. Забойца затрыманы.

У той жа дзень у вёсцы Пінкавічы Пінскага раёна ў час спрэчкі вадзіцель аўтобуснага парка № 3 г. Пінска С. Моніч ударам нажа забіў сваю жонку. Такая вось сямейная «вернасць».

«ЗВЯРЭЕМ»?

Спрабуючы абрабаваць вучня 9 класа адной з мінскіх школ Сяргея Ш., 15-гадовы М. праламаў яму чэрап. Пацярпеўшы змешчаны на лячэнне ў Дзіцячы траўматалагічны цэнтр. Злачынца затрыманы.

Выпуск падрыхтавалі І. КАРНЕЙ, У. ГОЙТАН, А. КОКТЫШ.
Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

БІРЖА НАЦЭЛЬВАЕ НА ПОСПЕХ

ЁН ПРАКТЫЧНА ГАРАНТАВАНЫ ТЫМ КАЛЕКТЫВАМ, ЯКІЯ ПРЫМУЦЬ УДЗЕЛ У ЯЕ РАБОЦЕ.
ПЕРШЫЯ ТОРГІ ПАД ЭГІДАЙ БЕЛАРУСКАЙ УНІВЕРСАЛЬНАЙ БІРЖЫ ПАЧНУЦЦА 23 МАЯ Ў СТАЛІЦЫ РЭСПУБЛІКІ

Нават у старых, у многім палітызаваных, так сказаць, даведніках біржа вызначаецца як рэгулярна функцыянуючая, найбольш развітая форма аптовага рынку. А ў рэдакцыю і па сённяшні дзень ад чытачоў ды і спецыялістаў розных галін народнай гаспадаркі паступаюць пытанні: маўляў, навошта гэтыя шкодныя капіталістычныя прыдумкі перасаджваць на нашу сацыялістычную глебу. Між тым, у краіне ўжо дзейнічае больш як 100 бірж розных тыпаў. Сёлета ў сакавіку ў Маскве адбылася іх міжрэгіянальная нарада, удзельнікі якой падпісалі пратакол аб заснаванні Міжрэгіянальнага біржавага саюза.

Дык у чым сутнасць такога паняцця, як біржа? Ці патрэбна яна ў рэспубліцы? На гэтыя і іншыя пытанні спрабуюць даць адказ віцэ-прэзідэнт Беларускай універсальнай біржы У. ЦІХАНОВІЧ і карэспандэнт «Звязды» В. ЧАРНЯЎСКІ.

— Сама пастаноўка пытання чытачамі прымушае нас з вамі, Уладзімір Мікалаевіч, даць некаторую гістарычную даведку. Для многіх можа здацца сенсацыяй, але ж гэта факт: аказваецца, у 1921—30 гадах у СССР існавала прыкладна 100 бірж! Яны з'яўляліся органамі дзяржаўнага рэгулявання рынку ва ўмовах шматукладнай эканомікі.

Аднак у 1930 годзе сталінская вярхушка вырашыла ліквідаваць эканамічную шматукладнасць, і, як сціпла гаворыцца ў даведніках, «неабходнасць у біржах адпала і яны былі ліквідаваны». Атрымліваецца, што нічога чужога нашай сістэме сілай не ўкараняецца, проста вяртаемся да таго, што калісьці ўжо мелі.

— Гэта, думаецца, якраз той выпадак, калі новае — грунтоўна забытае старое. Наша планавая сістэма з цягам часу ператварылася ў сваю процілегласць. Ні ў каго на прадпрыемствах не балела галава ні за матэрыяльнае забеспячэнне, ні за збыт прадукцыі, ніхто ні лічыў дзяржаўных сродкаў і страт. А Дзяржплан і Дзяржснаб — ці маглі яны трымаць у полі зроку кожную з дзесяткаў, соцень тысяч вытворчых пазіцый? Ды, нарэшце, ці іх гэта справа?

Настала пара, калі даведзеная да абсурду планавасць сябе зжыла. Аднак, калі вертыкальныя адміністрацыйна-камандныя сувязі аслаблі, то трывалых гарызантальных вытворчых сувязей як след наладзіць мы сёння яшчэ не можам. Як, скажыце, у такіх умовах жыць і працаваць вытворчым калектывам?

— Атрымліваецца, трэба браць на ўзбраенне вядомы афарызм Астапа Бендэра: выратаванне тапельцаў — справа рук саміх тапельцаў?

— Можна, вядома, лішні раз успомніць вялікага камбінатара. Але прааналізуем сітуацыю: з'явіліся новыя формы гаспадарання, прадпрыемствы пачалі лічыць уласныя сродкі, задумвацца, ці патрэбна спажыўцам іх прадукцыя і дзе ўзяць сыравіну для яе вырабу. Ды толькі не кожнаму гэта ўдаецца. Адным словам, тупік...

Вось тут і патрэбен пасрэднік паміж трымальнікамі рэсурсаў (а апошніх у нас нямала) і спажыўцамі-вытворцамі. Гэты пасрэднік — біржа. Задачы яе ў цывілізаванай эканоміцы простыя і дакладныя — быць рэгулятарам вытворчасці і продажу, індыкатарам попыту, даваць выход дзелавой ініцыятыве.

У гэтым і заключаецца прынцыповая неабходнасць стварэння біржы ў Беларусі. Сёння яна налічвае амаль 200 членаў, і большасць вакантных месц ужо запоўнена. Праўда, магчымасці для ўступлення яшчэ ёсць: прымаем у першую чаргу прамысловыя, малыя і сумесныя

Ідзём да рынку

прадпрыемствы, якія выпрацоўваюць прадукцыю вытворча-тэхнічнага прызначэння і тавары народнага спажывання.

— Мне зразумелая зацікаўленасць заснавальнікаў і членаў біржы — буйных аб'яднанняў, трымальнікаў рэсурсаў, якія могуць прадаць і набыць немалыя партыі матэрыялаў і тавараў. А якая карысць ад дзейнасці біржы, скажам, невялікім арганізацыям, якія не змогуць нават стаць яе членамі?

— Тут я адкажу вам таксама пытаннем: ці ўсе ведаюць, як гандляваць ва ўмовах рынку? Тым больш, што сёння вельмі мала агульнадаступнай інфармацыі, дзе, хто і па якой цане прадае тыя ці іншыя матэрыялы і тавары. Значыць, зусім магчымыя сітуацыі, калі даверлівы, недасведчаны пакупнік вернецца на сваё прадпрыемства з пустым кашальком.

Вось тыповы прыклад. Ацынкаваная сетка для агароджы сёння, як вядома, — вялікі дэфіцыт. Найбольшая дазволеная дагаворная цана на яе — 4 рублі за квадратны метр. А хтосьці заключае здзелкі і па цане 6 рублёў. Згадзіцеся, спажыўца фактычна абдзіраюць. А вось калі ён звернецца за дапамогай на біржу, то за пэўную плату нашы работнікі-брокеры яго і праканcультуюць, і дапамогуць заключыць прымальны кантракт.

— Уладзімір Мікалаевіч, у свеце, як вядома, існуюць біржы розных тыпаў і прызначэнняў — фондавыя, таварныя, валютныя, ёсць нават вузкаспецыялізаваныя — баваўняныя, збожжавыя і г. д. Ваша ж называецца Беларускай універсальнай. Што гэта, нейкі новы, асобы від біржавай арганізацыі?

— Смешна пакуль што і гаварыць, каб нам раўняцца, скажам, на нью-йоркскую ці лонданскую фондавыя біржы. Там гэта справа на працягу стагоддзяў набыла такі размах, што аб'ектыўна спатрэбілася спецыялізацыя.

Мы ж яшчэ навічкі, таму неразумна было б адмаўляцца ад нейкіх аперацый. Магчыма, аднак, што з цягам часу і ў нас з'явіцца дыферэнцыяцыя біржавай справы.

— Дарэчы, некалькі слоў аб той жа Нью-Йоркскай фондавай біржы. Наогул у свядомасці савецкіх людзей склалася ўяўленне пра падобныя арганізацыі, дзе баль спраўляе жоўты д'ябал — золата. І то сказаць: гэта ж сапраўды месца страшэнных спекуляцый і чалавечых трагедый. Тыя, хто прадае акцыі, іграе на паніжэнне іх курсу, — гэта «мядзведзі». Хто купляе, імкнецца павысіць курс каштоўных папер,— гэта «быкі». І ўсе са страшэннай сілай бадаюць, топяць адзін аднаго. Ці будуць на нашай біржы дзейнічаць такія «звяры»?

— Гарантую поўную адсутнасць падобнага «заапарку». Па-першае, на сённяшнім этапе ў нас яшчэ няма вялікіх аб'ёмаў каштоўных папер, па-другое, адбор па прыёму ў члены біржы вядзецца вельмі ўважліва. Так што незаслужана пакрыўджаных кліентаў у нас не будзе.

Да таго ж, наша біржа ў сваіх справах падсправаздачная Мінскаму гарвыканкому, падкантрольная і фінансавым органам, так што любыя злоўжыванні проста выключаны. Увогуле ж выкажу такую думку: сама па сабе біржа не можа быць капіталістычнай ці сацыялістычнай. Трэба адкінуць усе ідэалагічныя ярлыкі і канстатаваць: гэта — звычайнае дзелавое, эканамічнае прадпрыемства.

— А калі так, то паглядзім на работу біржы пад наступным эканамічным вуглом. Адной з мэт яе дзейнасці, як ужо абвяшчалася, з'яўляецца прыцягненне ў рэспубліку неабходных таварных рэсурсаў. Аднак гэтага самага жадаюць і ў іншых рэгіёнах. Мяркуецца таксама і абмежаванне ў разумных межах вывазу прадукцыі з Беларусі. Ці не з'явіцца ў такім разе бар'ерам вядомая пастанова Саўміна БССР па абароне спажывецкага рынку рэспублікі?

— Момант, прама скажу, складаны. У гэтай сітуацыі ў дзеянне ўступіць сістэма ліцэнзавання — выдача ўдзельнікам торгаў ліцэнзій на вываз прадукцыі дзяржснабам і мінгандлем той рэспублікі, на тэрыторыі якой яна выраблена. Значыць, перш чым выстаўляць прадукцыю на торгі ў іншым рэгіёне, іх удзельнік павінен высветліць, ці атрымана ліцэнзія, на якіх умовах, ці будуць сустрэчныя пастаўкі і г. д. Гэта ж датычыць і беларускіх прадпрыемцаў. Думаю, аднак, што калі гандаль акажацца ўзаемавыгадным, пярэчанняў на вываз прадукцыі з Беларусі не будзе.

— Адным словам, складанасцей у вас, біржавікоў, як і ўсюды сёння, хапае. Тым не менш, як бачыцца вам, Уладзімір Мікалаевіч, перспектыва торгаў?

— Многае будзе залежаць ад колькасці заявак і прапаноў прамысловых прадпрыемстваў, брокерскіх кантор і фірм. Магчыма, выкажуся занадта аптымістычна, але мне бачыцца, што ў будучым торгі стануць штотыднёвымі, нават па некалькі дзён на тыдні — па групах прадукцыі і тавараў. Мяркуецца друкаваць біржавыя бюлетэні, дзе будуць пералік рэалізуемай прадукцыі, яе аб'ём і цэны, каціроўка каштоўных папер і многае іншае.

— І апошняе. Чаго канкрэтна чакаеце асабіста вы, Уладзімір Мікалаевіч, як адзін з кіраўнікоў Беларускай універсальнай біржы, ад першых торгаў?

— Калі ў матэрыяльным плане, дык разлічваем на заключэнне кантрактаў на суму прыкладна 10 мільёнаў рублёў. А яшчэ на тое, што біржа заявіць аб сабе на эканамічнай арэне, дакажа кліентам сваю неабходнасць для іх дзейнасці ва ўмовах рынку. Напэўна, і тут у нечым аптымістычна апярэджваю падзеі. Але гэта проста неабходна, калі бярэшся за новую, нязведаную яшчэ справу.

Да дабрабыту—праз працу

16 мая адбыўся аб'яднаны пленум мінскіх абкома і гаркома Кампартыі Беларусі. З дакладам аб бягучым моманце і пазіцыі мінскіх абкома і гаркома партыі па прапануемых мерах выхаду з крызісу выступіў другі сакратар абкома КПБ У. Атрошчанка.

Выступіўшыя ў спрэчках падкрэслівалі, што партыйныя камітэты і арганізацыі аказаліся фактычна адхіленымі ад падрыхтоўкі да пераходу на новыя цэны. Вынікам гэтага з'явілася раэгубленасць і неэфектыўнасць іх дзейнняў у час красавіцкіх стачак.

Пленум падтрымаў патрабаванні працоўных калектываў да ўрада Беларусі аб стварэнні сістэмы сацыяльнай абароны насельніцтва і прызнаў адказнымі за рэзкае зніжэнне жыццёвага ўзроўню працоўных камуністаў, якія ўваходзяць у кіруючыя органы рэспублікі. Апіраючыся на думку пярвічных партыйных арганізацый, пленум выказаў апасенне, што рад палажэнняў праграмы дзеянняў Кабінета міністраў без адсутнасці механізма ажыццяўлення і кантролю за іх рэалізацыяй не прывядуць да ўмацавання сацыялізму і ўлады народа. Было прызнана, што віна за адставанне партыі ад жыцця грамадства, непаваротлівасць яе структур ва ўмовах хутказменлівай абстаноўкі ў аднолькавай меры ляжыць на ўсіх камуністах.

Перад удзельнікамі пленума выступілі сакратар ЦК Кампартыі Беларусі А. Русецкі і першы сакратар Мінскага абкома КПБ А. Бычак.

У рабоце сумеснага пленума абкома і гаркома КПБ удзельнічалі кансультант Гуманітарнага аддзела ЦК КПСС В. Рэянт, першы намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР М. Мясніковіч.

(БЕЛТА).

Кінаафіша

● «РАБЫ САБАКА, ЯКІ БЯЖЫЦЬ КРАЕМ МОРА»

● «САКРЭТНЫ УКАЗ ІМПЕРАТАРА»

● «ПЕРШАПРАХОДЦЫ ПУСТЫНІ»

● «ПЕРАКЛЮЧАЮЧЫ КАНАЛЫ»

● «ВЯНЕЦ ТВАРЭННЯ»

ВЫКЛІЧА ЦІКАВАСЦЬ у гледачоў новая каляровая двухсерыйная мастацкая кінастужка «РАБЫ САБАКА, ЯКІ БЯЖЫЦЬ КРАЕМ МОРА» вытворчасці Кіеўскай кінастудыі імя А. Даўжэнкі пры ўдзеле фірм «Альянс фільмапрадукцыён» і «Рэгіна Цыглер фільмапрадукцыён» (Заходні Берлін), «ЦДФ» (ФРГ).

Гэты фільм-прытча створаны рэжысёрам Карэнам Геваркянам па матывах аднайменнай аповесці Чынгіза Айтматава. Чацвёра ніўхаў—жыхароў Поўначы—трое дарослых і сямігадовы хлопчык—адпраўляюцца на марское паляванне. Моцная бура, а затым густы туман, які апусціўся над морам, пазбавілі адважных мараходаў магчымасці вызначыць па зорках шлях да зямлі. Шмат дзён вясluюць яны, не спадзеючыся на выратаванне. Харчавання ў лодцы няма, вады засталося зусім мала. А туман усё не радзее. І аднойчы ўначы стары ніўх добраахвотна развітваецца з жыццём, каб яго доля вады засталася іншым. Праз некаторы час і другі дарослы паляўнічы адыходзіць у марскі вір. За ім такім жа чынам трэці. Усе яны гінуць, каб выратаваць хлопчыка, для якога жыццё толькі пачынаецца...

Галоўныя ролі выконваюць Баярта Дамбаеў, Аляксандр Сасыкоў, Дасхан Жалжаксынаў, Такан Дайырбекаў.

КІТАЙСКІМІ КІНЕМАТАГРАФІСТАМІ створана новая каляровая мастацкая кінастужка «САКРЭТНЫ УКАЗ ІМПЕРАТАРА». Аўтар сцэнарыя—Му Шэн, рэжысёр—Яо Шоўкан. Дзеянне фільма адбываецца ў Кітаі ў XVII стагоддзі. Апошні імператар з дынастыі Мін, які прайграў вайну з новай дынастыяй, накіроўвае сакрэтны ўказ аб спадчыне на прастол у далёкія княствы, дзе яшчэ ёсць верныя яму міністры і военачальнікі. Юны прынц з тэкстам указа ў суправаджэнні целаахоўніка, які добра валодае прыёмамі барацьбы, адпраўляецца ў падарожжа. Праследуемы ворагамі імператара, не знаходзячы сховішча, ён трапляе ў расстаўленыя пасткі, то страчваючы каштоўны світак, то зноў яго набываючы.

ВЫПУСКАЕЦЦА НА ЭКРАНЫ рэспублікі і новая каляровая мастацкая кінастужка «ПЕРШАПРАХОДЦЫ ПУСТЫНІ», (Туніс — Францыя), створаная рэжысёрам Насерам Хемірам па свайму сцэнарыю. Фільм расказвае аб нялёгкім лёсе хлопчыка, які жыве з бабуляй у старой крэпасці, сярод пустыні, і марыць, як і многія да яго, аб цудоўным краі—Андалузіі.

АМЕРЫКАНСКІЯ КІНЕМАТАГРАФІСТЫ перадаюць на суд гледачоў каляровую мастацкую кінастужку «ПЕРАКЛЮЧАЮЧЫ КАНАЛЫ». Аўтар сцэнарыя — Джанатан Рэйнальдс, рэжысёр — Тэд Котчэф.

Таленавітая тэлежурналістка Крысці Кэларан перад тым, як выйсці замуж за багача Блейна і назаўсёды пакінуць работу на тэлебачанні, згаджаецца на прапанову зняць апошні рэпартаж. На думку яе былога мужа Салівана, гэты матэрыял можа выратаваць жыццё Айку Роскау, прыгаворанаму за забойства паліцэйскага (гандляўшага зброяй і загубіўшага сына Айка) да пакарання на электрычным крэсле. У час здымак, пры непаладках з электрычным крэслам з-за кароткага замыкання, Айку ўдаецца ўцячы. Крысці хавае яго. Як і разлічваў Саліван, рэпартаж, падрыхтаваны журналісткай, прыкоўвае да справы няшчаснага ўвагу грамадскасці, і губернатар, разлічваючы на падтрымку выбаршчыкаў, якія ўсе як адзін спачуваюць Айку, вырашае памілаваць яго. А Крысці, атрымаўшы гэту перамогу, усведамляе, што спакойнае жыццё, абяцанае ёй Блейнам,— не для яе.

Ролі галоўных герояў выконваюць Кэтлін Цёрнер, Берт Рэйнальдс, Крыстофер Рыу, Нэд Біці.

ЗАСЛУГОЎВАЕ УВАГІ І НОВАЯ каляровая поўнаметражная кінастужка «ВЯНЕЦ ТВАРЭННЯ» вытворчасці кінастудыі «Кіеўнавучфільм».

Героі карціны — пацыенты суіцыдалагічнага цэнтра—людзі розных характараў, узростаў, прафесій. Кожнага з іх прывялі сюды сваё гора, свой адчай, свой боль. Усе яны зрабілі спробу самазабойства, якая, на шчасце, аказалася няўдалай, а таму трапілі сюды, у суіцыдалагічны цэнтр, для вяртання да жыцця. Тут яны пад пільным назіраннем урачоў, псіхолагаў, з імі праводзяць сеансы асноў зносін, займаюцца сацыяльна-псіхалагічным трэнінгам.

Планета. Людзі і падзеі

ПА ШЛЯХУ ВІКІНГАЎ

БЕРЛІН. Прайсці па маршруту старажытных вікінгаў вырашылі трое жыхароў Усходняй Германіі. У мінулую суботу на востраве Пель, размешчаным у Балтыйскім моры, адбыўся спуск на ваду яхты класа «Дракон», пабудаванай у мясцовым рыбалавецкім порце. Па цвёрдаму перакананню мараходаў-аматараў з Любека і Шверына, на гэтым 14-метровым драўляным судне яны змогуць дасягнуць берагоў Амерыкі, як рабілі гэта тысячу гадоў назад вікінгі. «Мы хочам паказаць, што гэтыя старажытныя людзі, якія ўвайшлі ў гісторыю як рабаўнікі і заваёўнікі, былі перш за ўсё таленавітымі рамеснікамі, мастакамі і выдатнымі мараходамі», — гаворыць капітан экіпажа Бургхард Піске.

КУХАРКІ КІРУЮЦЬ КРАІНАЙ

ВАЛЕТА. У незвычайнай для сябе ролі экспертаў апынуліся 12 мальтыйскіх хатніх гаспадынь, якія сталі высокапастаўленымі супрацоўніцамі... Цэнтральнага статыстычнага ўпраўлення краіны. Цяпер менавіта звычайныя «сярэднестатыстычныя» хатнія гаспадыні будуць даваць кваліфікаванае заключэнне па пабудаваных на ацэнках прафесіяналаў паказчыках росту кошту жыцця і індэксацыі цэн. У заяве міністэрства па справах эканомікі Мальты гаворыцца, што запрашэнне на адпаведныя пасады ва ўпраўленні хатніх гаспадынь мае на мэце атрымаць «дадатковую інфармацыю аб рэальных зменах цэн».

СТАЛІЦА ДТЗ

ДАКАР. Сталіца Сенегала Дакар — сканцэнтраванне ўсіх бед, звязаных з дарожнымі здарэннямі. Такі вывад робіць афіцыяльная газета «Салей» пасля агляду статыстыкі ў гэтай вобласці. На Дакар прыпадае 61 працэнт ДТЗ, зарэгістраваных у апошні час на тэрыторыі ўсёй краіны. Сярод чалавечых ахвяр 65 працэнтаў — загінуўшыя. Такім чынам, дарогу трэба назваць «забойцам нумар адзін у Сенегале», піша газета.

ЛЭДЗІ І ЗБРОЯ

ЛОНДАН. Большасць брытанскіх жанчын лічылі б за лепшае насіць зброю ў тым выпадку, каб гэта дазвалялася законам. Пра гэта сведчыць апытанне, праведзенае сярод брытанак часопісам «Вумэнз оун». Згодна з ім, 64 працэнты жанчын у Вялікабрытаніі лічаць, што нашэнне зброі дапамагло б ім пазбавіцца ад страху перад нападзеннем з боку злачынцаў. 75 працэнтаў апытаных прызналіся, што яны не адчуваюць сябе ў бяспецы ў вячэрні час нават ў тых раёнах, дзе жывуць. Пераважная большасць — 94 працэнты — выказалі думку, што самы эфектыўны шлях барацьбы са злачыннасцю — павелічэнне пешых паліцэйскіх патрулёў на вуліцах гарадоў. Апытанне, праведзенае «Вумэнз оун», выявіла і такую характэрную асаблівасць — толькі 25 працэнтаў прымаўшых у ім удзел жанчын заявілі, што каб сталі сведкамі злачынства, то паведамілі б аб ім у паліцыю.

ГІЕНА З ЧЫНГОМБЕ

ЛУСАКА. Жыхары замбійскай вёскі Чынгомбе, што размешчана ў наваколлях даліны Луана, перапалоханы ў сувязі з выкраданнямі маленькіх жыхароў паселішча, якія адбываюцца кожны дзень у начны час. Выкліканая на месца загадкавых злачынстваў паліцыя змагла пасля двух начных дзяжурстваў выявіць небяспечнага злачынцу. Ім аказалася гіена. У міжсезонне, якім з'яўляецца ў Замбіі перыяд сакавіка і красавіка, у краіне ўсталёўваецца мяккі клімат на працягу некалькіх месяцаў, настае перыяд поўні. Паводле старых паданняў, у гэты час у жывёлы і ў людзей адзначаюцца дзіўныя, а часам і анамальныя паводзіны. Гіена з Чынгомбе выкрадае немаўлят, але выпадкаў іх з'ядання не было. Выкрадзеных малых, як правіла, родныя і блізкія знаходзілі ў бліжэйшым лесе.

І ЗОРКА НЕ ДАПАМАГАЕ

Дзеянне берлінскага м'юзікла «Гранд-Атэль», сцэну з якога вы бачыце на здымку, грунтуецца на атрымаўшым сусветную вядомасць рамане пісьменніцы Вікі Баум «Людзі ў атэлі». Аднак, нягледзячы на ўдзел зоркі балета Лэслі Кэран у ролі Лізаветы Грузінскай, гэта пастаноўка, дзеянне якой адбываецца ў дваццатыя гады, не карыстаецца асаблівым поспехам.

Фота Інтэрнацыёнес.

(Па матэрыялах ТАСС).

Гараскоп на тыдзень

Хочаце — верце, хочаце — праверце

«Каханне з першага погляду» — абяцае гараскоп тым, хто нарадзіўся пад сузор'ем КАЗЯРОГА (22 снежня — 20 студзеня). Мяркуючы па размяшчэнню нябесных свяціл, стрэлы Амура раняць ваша сэрца ў аўторак. Каханне — гэта цудоўна, але яно не павінна перашкаджаць рабоце. Усяму свой час. На наступным тыдні вам неабходна прыняць вельмі важнае рашэнне, якое дапаможа перадолець многія перашкоды і дабіцца поспеху. Нікуды не дзецца ад фінансавых праблем — яны па-ранейшаму выклікаюць галаўны боль.

ВАДАЛЕЮ (21 студзеня — 19 лютага) астролаг раіць захоўваць разважнасць і ўстрымлівацца ад неабдуманых учынкаў, неасцярожных выказванняў. Будзьце гранічна ўважлівымі 20 мая, калі рэзка ўзрастае небяспека здароўю, павышаецца пагроза атрымання траўмы. У сераду зоркі гатовы дапамагчы вам атрымаць павышэнне па рабоце і надбаўку да зарплаты. Вельмі магчыма, што вас азорыць бліскучая ідэя. Можа, вы ўжо на парозе нейкага адкрыцця.

РЫБАМ (20 лютага — 20 сакавіка) пара прымаць хуткія і радыкальныя рашэнні. Прамаруджванне абяцае толькі новыя ўскладненні ў будучым. «Прытрымлівайцеся свайго плана, менш слухайце дарадчыкаў». Нічога не прадавайце і не купляйце 22 і 24 мая — абавязкова застанецеся ў пройгрышы. Гэта парада не датычыць, вядома, прафесіянальных прадаўцоў. Вам-та якраз трэба прадаваць усё, што ёсць.

АВЕНУ (21 сакавіка — 20 красавіка) астролаг раіць праявіць больш выдумкі, фантазіі, творчы падыход да работы. Толькі так можна будзе дабіцца станоўчых зрухаў. Нябесныя свяцілы дапамогуць вам праявіць свае таленты і здольнасці. Прыслухайцеся да парад сяброў. Адзінокія Авены на наступным тыдні могуць сур'ёзна задумацца аб вяселлі. Самы спрыяльны дзень для заручын — 23 мая. Але можна і 24-га.

ЦЯЛЬЦУ (21 красавіка — 21 мая) у гараскопе прадказваецца цікавая паездка. А вярнуўшыся з яе, чакайце гасцей. 23 і 24 мая прыйдзецца напружана працаваць для выканання важнага задання. Гараскоп абяцае вялікі поспех артыстам тэатра і кіно — наперадзе бліскучыя ролі, заманлівыя прапановы і гастролі. Магчыма, нехта з сяброў або блізкіх папросіць пазычыць вялікую суму грошай. Не трэба адмаўляць (калі, вядома, у вас яны ёсць). Астролаг не заўважыў ніводнай хмаркі на гарызонце вашага сямейнага жыцця.

БЛІЗНЯТАМ (22 мая—21 чэрвеня) будзе даволі цяжка звесці канцы з канцамі. Грашовыя расходы пастаянна растуць. Паспрабуйце эканоміць на электрычнасці, забавах, скараціць колькасць паездак, спагадліва раіць астролаг. «Калі вам прапануюць новую работу, то згаджайцеся без ваганняў, нават калі прыйдзецца ехаць у іншы горад». Будзьце больш уважлівымі да блізкіх, інакш магчыма вялікая сямейная сварка.

РАКУ (22 чэрвеня — 23 ліпеня) астролаг абяцае вельмі прыбытковы тыдзень. Магчыма, гаворка ідзе аб грашовай прэміі, выйгрышы або буйной кампенсацыі. Вас чакае не толькі кругленькая сума, але і каштоўныя падарункі. Сапраўднае «поле цудаў». Астролаг прадказвае вам не толькі матэрыяльнае працвітанне, але і вялікае бескарыслівае каханне, добрае самаадчуванне. У нармальных людзей усё так і павінна быць.

ЛЬВУ (24 ліпеня—23 жніўня) астролаг раіць спадзявацца ў бліжэйшыя сем дзён толькі на ўласныя сілы, магчымасці і рэсурсы. Ніякай дапамогі з боку не прадбачыцца. Нягледзячы на вельмі цяжкае становішча, не трэба пускацца ў авантуры — гэта не ваш стыль. Могуць з'явіцца лішнія клопаты. 23 і 24 мая будзьце асабліва ўважлівымі на дарогах — гэта датычыць і вадзіцеляў, і пешаходаў. Не перабягайце вуліцу перад блізка ідучым транспартам. Цяпер пра добрае. Астролаг абяцае вам шчасце ў сямейным жыцці, цёплыя сустрэчы са старымі сябрамі, прыемныя ўспаміны. Усё будзе добра, гаворыць мудрэц.

ДЗЕВЕ (24 жніўня — 23 верасня) на наступным тыдні трэба часцей успамінаць усходнюю мудрасць наконт «цярпення і працы». Гэта значыць, працаваць трэба, таварышы Дзевы. Ясна, што вы і так не гультайнічаеце, але на наступным тыдні вашы намаганні павінны прынесці добрыя вынікі. Астролаг абяцае вам весялосць і забавы 23 мая. Дома ўсё спакойна, сям'я вас разумее і падтрымлівае. Не забывайце пра ранішнюю гімнастыку і спорт. Бег трушком вельмі дапамагае.

ШАЛЯМ (24 верасня — 23 кастрычніка) не трэба адмаўляцца ад ранейшых планаў. Вы выбралі правільны шлях, і было б памылкай з яго зварочваць. У чацвер 23 мая вас чакаюць добрыя абнадзейваючыя навіны. На наступным тыдні не выпрабоўвайце шчасця ў латарэі, на рулетцы і ў іншых азартных гульнях — магчымы вялікі пройгрыш. Будзьце ўважлівымі да здароўя блізкіх, цікаўцеся самаадчуваннем бацькоў — магчыма, ім патрэбна ваша дапамога.

СКАРПІЁНУ (24 кастрычніка — 22 лістапада) вельмі важна ўзяць добры старт на наступным тыдні. Удалы пачатак вас натхніць, і тады ўвесь тыдзень пройдзе паспяхова. Вялы старт можа паўплываць на астатнім тыдні. Скарпіёны, якія працуюць у прэсе, могуць спадзявацца на павышэнне. Асцерагайцеся праціўнікаў. У сярэдзіне тыдня хтосьці паспрабуе пашкодзіць вашаму добраму імя, распаўсюджваючы пра вас плёткі. Магчыма сур'ёзная сямейная спрэчка, у час якой прагучыць слова «развод». Але ўсё абыдзецца мірнымі перагаворамі.

СТРАЛЬЦУ (23 лістапада — 21 снежня) астролаг прадказвае грашовы прыбытак, далёкую дарогу, сямейныя праблемы і захапляючы раман, які закончыцца гэтак жа нечакана, як і пачнецца. За тры дні справіцеся. У панядзелак 20 мая лепш за ўсё «не высоўвацца» — гэта неспрыяльны дзень, асабліва для палітычных дзеячаў. У пятніцу, 24-га неабходна сабрацца з сіламі, каб адстаяць свой пункт гледжання перад начальствам. Старайцеся глядзець далей і шырэй, перад вамі адкрываюцца новыя гарызонты і магчымасці.

Д. МАКАРАЎ, кар. ТАСС.
[Спецыяльна для «Звязды»].

ПРАГРАМА ТЭЛЕПЕРАДАЧ

з 20 па 26 мая

20 мая, ПАНЯДЗЕЛАК

Праграма Беларускага тэлебачання

9.05. Італьянская мова.
9.35. Гісторыя. 9 клас.
10.05. Руская мова.
10.35. Біялогія. 7 клас.
11.05. «Тэлеэка». Часопіс.
16.30. Выяўленчае мастацтва. 7 клас.
17.00. «Сястрычкі-прывычкі», «Кот Леапольд у сне і наяве», «Дамавік і гаспадыня». Мультфільмы.
17.30. «Гарэзлівая вясёлка». Фільм-канцэрт.
18.00. Цікава пра вядомае. «Мёртвы зыб», «Буразубкі», «На Волхаве».
19.00. Панарама.
19.30. Наш каментарый. Шмат каму будзе горача...
19.40. Партрэты народных выбраннікаў. Першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета БССР С. С. Шушкевіч.
20.10. Прэзентацыя музычнага відэафільма аб групе «Ласкавы май». У перапынку **(20.45)** — Калыханка.
21.45. «Сямейныя вечары». Кінанарыс.
22.00. Спартыўны тэлекур'ер.
22.15. Ліра. У перапынку **(23.30)** — Рэха дня.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.00. «Кантакт».
9.20. Народныя казкі і прытчы розных краін. «Тоўсты і тонкі» (Інданезія).
9.25. «Вандроўны аўтобус». Мастацкі фільм.
11.00. Мультфільмы.
11.15. А. Шэнберг. Сімфанічная паэма «Пелеас і Мелізанда».
12.00. ТСН.
12.15. Футбольны агляд.
12.45. Канцэрт Акадэмічнага аркестра рускіх народных інструментаў.
13.30. Дак. фільм «Сталкер чарнобыльскай зоны».
15.00. ТСН.
15.15. «Мужчыны і ўсе астатнія». Мастацкі фільм.
16.40. Свет захопленых. Пад знакам «Рыбы».
16.55. Хвіліны паэзіі.
17.00. Разам з чэмпіёнамі.
17.30. Дзіцячая гадзіна (з урокам нямецкай мовы).
18.30. Мерыдыян.
18.45. Па законах рынку.
19.15. Фільмы па сцэнарыях Э. Валадарскага. «Свой сярод чужых, чужы сярод сваіх».
21.00. Час.
21.45. С. Пракоф'еў. Балет «Рамэо і Джульета». Фільм-спектакль.
23.20. Дак. фільм «Дзе рычаг Архімеда».
0.30. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. Грані. Мастацка-публіцыстычная праграма.
17.55. П. Буніч. «Прашу слова».
18.10. «Брыгада «С». Канцэрт.
18.20. Перад з'ездам. Сустрэча з народнымі дэпутатамі РСФСР.
19.00. «Тут ён быў шчаслівы?» Аб жыцці А. Д. Сахарава ў закрытым горадзе «Арзамас-16».
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. «Вось так і жыву». Дак. фільм.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.
22.45. Выступае ансамбль «Зорайне» (Петразаводск).
23.00. Весткі.
23.15. Навіны сучаснай музыкі.

21 мая, АЎТОРАК

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Дом над Енісеем». Дак. фільм.
9.00. Выяўленчае мастацтва. 7 клас.
9.30. «Пушча». 1-я і 2-я серыі.
12.00. «Салдацкія мемуары». Фільм 2-гі «...І ордэнаў сваіх з сабою не прынята мець».
13.00. «Салдацкая казка». Мультфільм.
13.15. Весткі.
13.30. Канцэрт сімфанічнага аркестра Паўднёва-Заходняга радыё зямлі Бадэн-Бадэн.
14.05. «Размова з рэстаўратарам Аляксандрам Паповым». Дак. фільм.
15.00. Рытмічная гімнастыка.
16.30. Выяўленчае мастацтва. 4 клас.
16.50. «Залатыя рогі». Мастацкі фільм.
18.00. «Палац Марлі». Дак. фільм.
18.10. Гутарка пісьменніка У. Калесніка і старшыні аграфірмы «Беларусь» Івацэвіцкага раёна У. М. Рымшы.
18.55. Наш каментарый. Няшчасная прыватная гандлярка.
19.00. Панарама.
19.30. «Гарадзецкая цацка». Дак. фільм.
19.45. Мерыдыян. Супрацоўніцтва параднёных гарадоў.
20.20. Спявае моладзь. Народны фальклорны ансамбль Палаца культуры чыгуначнікаў г. Мінска «Церніца».
20.45. Калыханка.
21.00. «Тры тысячы песень», «Воранаўскія кадрылі». Дак. фільмы.
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.00. Актуальны рэпартаж.
9.15. «Свой сярод чужых, чужы сярод сваіх». Мастацкі фільм.
11.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам нямецкай мовы).
12.00. ТСН.
12.15. Разам з чэмпіёнамі.
12.45. Спявае В. Гатоўцава.
13.05. Дак. фільм «Быццё».
15.00. ТСН.
15.15. «Падрыхтоўка да экзамену». Мастацкі фільм.
16.20. М. Равель. «Балеро».
16.40. Дак. фільм «Экскурсія».
17.00. Дзіцячы музычны клуб.
17.45. Палітычныя дыялогі. У перадачы прымае ўдзел прэзідэнт Узбекскай рэспублікі І. А. Карымаў.
18.30. Мерыдыян.
18.45. Мультфільм.
18.55. Недыпламатычныя гутаркі. Прымае ўдзел Дзяржаўны сакратар дзяржавы Ватыкан монсеньёр Анжэла Садана.
19.20. «Бывай, шпана замаскварэцкая...» Мастацкі фільм.
21.00. Час.
21.45. «ВіД» прадстаўляе: «Поле Цудаў».
22.40. Кінапанарама.
0.20. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

9.55. Адкрыццё IV З'езда народных дэпутатаў РСФСР.
17.00. «Свет, прагрэс, правы чалавека». Трансляцыя I Міжнароднага конкурсу памяці А. Д. Сахарава.
18.00. Дзённік з'езда.
18.15. Пазнаць адно аднаго. «За акном тваім». Пра жыццё рускамоўнага насельніцтва ва Узбекістане.
19.00. Канцэрт, прысвечаны памяці Ю. А. Янкялевіча.
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Рытмічная гімнастыка.
21.00. Час (з сурдаперакладам).

Праграма тэлебачання Расіі

21.45. На IV З'ездзе народных дэпутатаў РСФСР. У перапынку **(23.00)** — Весткі.
23.45. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.

22 мая, СЕРАДА

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Бурацкія ўзоры». Кінанарыс.
9.00. Тэлебачанне — школе. Выяўленчае мастацтва. 4 клас. Віды і жанры выяўленчага мастацтва.
9.20. Ліра.
11.20. «Нас сустракае дзіцячы сад». Дак. фільм.
11.35. «І. Унгурану: прашу слова».
11.45. «Чэхаўская вясна ў Ялце». Старонкі тэатральнага фестывалю.
13.15. Весткі.
16.30. «Рыжы, сумленны, закаханы». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
17.45. «Новая казка». Мультфільм.
18.00. «Вольніца». Дак. фільм.
18.25. Колькі каштуе будучыня. Падлеткі і эканамічная рэформа. Перадача з Гродна.
18.55. Наш каментарый. У сваёй хаце гаспадар.
19.00. Панарама.
19.30. «Амарочка». Дак. фільм.
19.45. Шануйце песні свае. Музычная праграма.
20.45. Калыханка.
21.00. В. А. Моцарт. «Каранацыйная меса».
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.00. Дзелавы кур'ер.
9.20. «Бывай, шпана замаскварэцкая...» Мастацкі фільм.
11.00. «Ранішняя песенька». Мультфільм.
11.15. Дзіцячы музычны клуб.
12.00. ТСН.
12.15. Канцэрт Вялікага сімфанічнага аркестра Дзяржтэлерадыё СССР.
13.10. «Дом на абочыне». Аб пансіянаце для адзінокіх старых.
15.00. ТСН.
15.15. «Фатаграфія на памяць». Мастацкі фільм.
16.25. Свет захопленых. Дамком (дамашні клуб звычайных майстроў).
16.40. Фільмы для дзяцей «Лопух», «Зазірні ў дзяцінства».
17.20. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
18.20. Хвіліны паэзіі. А. Пшанічны.
18.30. Чалавек і закон. Прававі відэаканал.
19.45. «Дзямідавы». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
21.00. Час.
21.45. «Дзямідавы». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
23.00. Песня-91.
23.55. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. Дзённік з'езда.
17.15. «Візітная картка». Сустрэча з кіраўнікамі прадпрыемстваў Ленінграда.
18.25. «Багач... бядняк». Ці адбудзецца рэферэндум аб нацыяналізацыі ўласнасці КПСС.
18.45. «Санітар з-за «бугра».
19.00. Канцэрт гітарыста Масіма Гасбароні (Італія).
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. «Эскадрон». Аб праблемах прызыву ў армію.
20.50. Выступленне ансамбля «Днястране».
21.00. Час (з сурдаперакладам).

Праграма тэлебачання Расіі

21.45. На IV З'ездзе народных дэпутатаў РСФСР. У перапынку **(23.00)** — Весткі.
23.45. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.

23 мая, ЧАЦВЕР

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Сонечны дождж ык», «Сіглдэны». Фільмы-канцэрты.
9.20. «Няскончаная вячэра». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі.
11.35. «Лабунмэдэну — зямля вагулаў». Дак. фільм.
12.10. «Тут ён быў шчаслівы». Аб жыцці А. Д. Сахарава ў закрытым горадзе «Арзамас-16».
13.15. Весткі.
13.35. Іграе Н. Труль (фартэпіяна).
14.15. Рытмічная гімнастыка.
16.30. «Рыжы, сумленны, закаханы». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
17.40. «Цудоўныя лекі», «Ну і ну, рыба размаўляе!» Мультфільмы.
18.00. Дак. фільмы «Сібірскія адрасы яе песень», «Музыка на ўсё жыццё».
18.55. Зачытайце маё пісьмо...
19.00. Панарама.
19.30. «Вясёлкавае шкло». Дак. фільм.
19.45. Аспекты. Праграма для працаўнікоў сельскай гаспадаркі.
20.30. Тыдзень беларускага ўрада. Служба інфармацыі Савета Міністраў БССР паведамляе.
20.45. Калыханка.
21.00. «Жавароначкі, прыляціце...» Фільм-канцэрт.
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.00. Паводле зводак МУС СССР.
9.20. «Хто прылашчыць коніка». Дак. фільм.
9.45. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
10.45. «Дзямідавы». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
12.00. ТСН.
12.15. «Дзямідавы». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
13.30. «Школа без нумара». Дак. фільм.
15.00. ТСН.
15.15. «Загад». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
16.20. Свет захопленых. «Увага! Здымаю».
16.35. Творы П. І. Чайкоўскага. Саліст Я. Кісін (фартэпіяна).
17.20. Мультфільмы «Казкі для вялікіх і маленькіх», «Упушчаная Галактыка».
17.45. «Заір: погляд з блізкай адлегласці».
18.30. Мерыдыян.
18.45. ...Да 16 і старэйшым.
19.25. «Праверка на дарогах». Мастацкі фільм.
21.00. Час.
21.45. Паводле зводак МУС СССР.
22.00. «Чыстае неба». Мастацкі фільм.
23.45. Творы І. Гайдна ў выкананні М. Плятнёва.
0.30. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. Дзённік з'езда.
17.15. «АЭС без эмоцый». Ці быць атамнай энергетыцы?
18.00. Грані. Мастацка-публіцыстычная праграма.
19.00. Маленькі канцэрт.
19.15. Чалавек. Зямля. Сусвет.
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Канцэрт аркестра сімфанічнай і эстраднай музыкі.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. На IV З'ездзе народных дэпутатаў РСФСР. У перапынку **(23.00)** — Весткі.

24 мая, ПЯТНІЦА

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «І песня ўзлятае сама...» Фільм-канцэрт.
9.05. «Гамлет». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі.
11.35. «Алах Акбар». Дак. фільм.
12.35. Сімфанічныя мініяцюры.
13.15. Весткі.
16.30. «Фламінга прыносіць шчасце». Мастацкі фільм.
17.40. «Тапчумба», «Адчыненае акно». Мультфільмы.
18.00. Моладзь і час. «Юнгі», «У палоне юнацтва свайго».
18.55. Наш каментарый. Прыватызацыя: «за» і «супраць».
19.00. Панарама.
19.30. «Чувашскія ўзоры». Кінанарыс.
19.45. Буг. Літаратурна-мастацкі часопіс.
20.15. «Раскрый сваё сэрца». Дабрачыннасць — з чаго яна складаецца?
20.45. Калыханка.
21.00. Іграе камерны ансамбль «Мюзеус» (Канада).
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.00. Інавацыя. Маркетынг. Вынік.
9.15. «Праверка на дарогах». Мастацкі фільм.
10.50. ...Да 16 і старэйшым.
11.30. Дак. фільм «Блакнот разведчыка».
12.00. ТСН.
12.15. Чалавек і закон.
13.30. Да Дня славянскай пісьменнасці і балгарскай культуры.
15.00. ТСН.
15.15. «Загад». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
16.20. «Вам, ветэраны». Пераможцы.
17.45. Наш сад.
18.15. Мерыдыян. Міжнародныя навіны.
18.30. «Славянскі ход». Адкрыццё свята славянскай пісьменнасці і культуры.
21.00. Час.
21.45. «Азірніся». Мастацкі фільм.
23.10. «ВіД» прадстаўляе: «Справа», «Музагляд», «Шоу-біржа», «Эльдарада», «МТБ». У перапынку **(0.15)** — ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. Дзённік з'езда.
17.15. «Пажар № 7. Як быць беспрацоўным...»
18.05. Д. Меражкоўскі. «Хрыстос і антыхрыст». Спектакль Вільнюскага рускага драматычнага тэатра.
19.00. «Падмаскоўе — Пенсільванія». Тэлемост.
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Спорт для ўсіх.
20.45. Народныя мелодыі.
21.00. Час (з сурдаперакладам).

Праграма тэлебачання Расіі

21.45. На IV З'ездзе народных дэпутатаў РСФСР. У перапынку **(23.00)** — Весткі.
23.45. Дак. фільм «Байкальская сімфонія».

25 мая, СУБОТА

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Усе супраць аднаго». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
9.55. «Георге Мусця. Адкрыцці». Фільм-канцэрт.
10.35. «Ход канём». Міжнародны дзіцячы шахматны турнір у Мінску.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Вучымся бізнесу. Вопыт станаўлення рыначных інфраструктур.
11.55. Дак. фільм «Падводны пошук».
12.05. «Хочаце — верце, хочаце — не!» Вяшчунка Клара. Прадстаўляе Карэльскае тэлебачанне.
13.00. Р. Фрыд. Монаопера «Пісьмы Ван Гога».
14.25. Імя, выкрасленае з энцыклапедыі. Аляксандра Ізмайловіч.
15.05. Тэлевізійны дзіцячы дзень. 1. Літартурныя сустрэчы. Пісьменнік П. Місько ў вучняў СШ № 156 г. Мінска. 2. Вітаем вас! Выступленне ўдзельнікаў заключнага канцэрта Рэспубліканскага агляду самадзейнасці школ-інтэрнатаў.
16.30. Я і мы. Мастацка-публіцыстычная праграма.
17.30. «Каменная кветка». Мультфільм.
18.00. Адраджэнне. Культурна-асветная праграма.
19.00. Панарама.
19.30. Тэлевізійны дзіцячы дзень. 1. Студыя лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР І. Я. Міско. 2. Спявае хор «Кантылена».
20.45. Калыханка.
21.05 У час выпрабаванняў. Арэнднае прадпрыемства «Беларусьгуматэхніка» (г. Бабруйск).
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Дак. фільмы «Каслі», «У Макса у Кактэбелі».
7.00. «Царэўна-жаба». Мультфільм.
7.30. Рытмічная гімнастыка.
8.00. ТСН.
8.15. Дак. фільм «На зямлі Бібліі» (Венгерскае тэлебачанне).
8.50. Ранішняя забаўляльная праграма.
9.20. Наш сад.
9.50. Ранішняя зорка.
10.50. А. М. Астроўскі. «Жаніцьба Бялугіна». Фільм-спектакль тэатра імя К. С. Станіслаўскага.
13.30. «Бурда модэн» прапануе...
14.00. «Вобраз». Літаратурная перадача для старшакласнікаў.
15.00. ТСН.
15.15. Палітычныя дыялогі. «Хто ёсць хто».
16.30. «Каралеўства Крывых Люстэркаў».
18.00. Міжнародная панарама.
18.45. «Наследніца «пярэваратняў». 1-я і 2-я серыі.
21.00. Час.
21.45. «Шчаслівы выпадак». Сямейная тэлевіктарына.
22.45. «Не люба — не слухай». Гумарыстычна-забаўляльная праграма.
23.45. Прэзентацыя новай пласцінкі А. Сярова на музыку І. Крутога «Ты мяне кахаеш».
0.45. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.20. Мультфільмы «Ішоў трамвай дзесяты нумар», «Тры мядзведзі».
8.45. Руская мова.
9.15. Фільмы рэжысёра М. Сяркова. «Дзе знайсці нявесту», «Першы рух душы», «Горкая рабіна», «Восень. Празрыстая раніца».
10.30. Відэаканал «Садружнасць» прадстаўляе: Дзень тэлебачання Грузіі; Сацыяльна-грамадскія, эканамічныя і палітычныя праблемы ў матэрыялах з Малдовы, Кіргізіі, Казахстана і Эстоніі.

Праграма тэлебачання Расіі

11.30. Відэаканал «Плюс адзінаццаць».
13.15. Весткі.
13.30. Відэаканал «Садружнасць».
15.00. «Дапамажы сабе сам». Аб іплікатарах Кузняцова.
15.45. «У гасцях у гномаў». Мультфільм.
16.00. «ТВ аб ЦіВі».

Праграма тэлебачання Расіі

17.00. Дзённік з'езда.
17.15. «Місіс СССР — місіс Амерыка». Конкурс.
18.45. Дзіцячы сад.
19.00. Валейбол. Першынство сусветнай лігі. Зборная СССР — зборная Італіі.
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. П. І. Чайкоўскі. Рамансы.
21.00. Час (з сурдаперакладам).

Праграма тэлебачання Расіі

21.45. На IV З'ездзе народных дэпутатаў РСФСР. У перапынку **(23.00)** — Весткі.
23.45. «Выпадак з газетнай практыкі». Мастацкі фільм.

26 мая, НЯДЗЕЛЯ

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Усе супраць аднаго». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
9.50. «Карнавал у Венецыі». Тэлефільм.
10.05. «Будзьце здаровымі». Фізкультурна - аздараўленчая праграма.
11.00. Футбол. «Днепр» (Магілёў) — КІМ (Віцебск).
11.50. Запрашальны білет. Выступленне ўзорнага ансамбля танца «Рытмы дзяцінства» г. Роўна.
12.50. Час пісьма.
13.50. Лабірынт. Праграма для тых, хто выбірае прафесію.
14.50. «На сонца вяслую...» Да 80-годдзя паэта В. Віткі.
16.00. Гандбол. СКА (Мінск) — ЦСКА.
17.20. «Прыгоды маленькіх сяброў». Мультфільм.
17.40. Дак. фільм «А дзе мне ўзяць такую песню...»
18.00. Грамадская думка. Праблемы развіцця аэрафлоту рэспублікі. Прымае ўдзел начальнік Беларускага ўпраўлення грамадзянскай авіяцыі Р. К. Фёдараў. Прамая лінія.
19.00. Панарама.
19.30. «А гармонік грае, грае...» Фестываль народных музыкаў Мінскай вобласці.
20.05. Мультфільмы для дарослых «Шчаслівучык», «Парк культуры», «Як Ваня жонку выбіраў».
20.45. Калыханка.
21.00. «Загадка рукі», «Фізікі ў зялёным лабірынце». Навукова-папулярныя фільмы.
21.40. Кантакт. Інфармацыя. Рэклама.
21.55. Крок.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніцай. «Весела на душы». Дак. фільм.
7.00. Ранішняя зорка.
8.00. ТСН.
8.15. Здароўе.
8.45. Тыраж «Спортлато».
9.00. Раным-рана.
10.00. На службе Айчыне.
11.00. Ранішняя забаўляльная праграма.
11.30. Клуб падарожнікаў.
13.00. Сельская гадзіна.
14.00. «Селяніт». Дак. фільм.
14.10. Народныя казкі і прытчы розных краін. «Загадка» (Ірландыя).
14.15. Гэта вы можаце.
15.00. ТСН.
15.15. Фільмы рэжысёра Г. Натансона «Старэйшая сястра».
16.55. Марафон-15.
18.10. Уолт Дысней прадстаўляе...
19.00. Нядзельная кіназала. Мультфільмы «Курыца», «Венера»; навукова-папулярны фільм «Кірыл Тураўскі»; «Начны кашмар». Мастацкі фільм (ЗША).
21.00. Час.
21.45. Канцэрт, прысвечаны Дням славянскай пісьменнасці і культуры. У перапынку **(23.15)** — Хранограф.
0.45. Футбольны агляд.
1.15. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. На зарадку станавіся!
8.15. Мультфільмы.
8.45. Да Дня Афрыкі. «Твары пад маскамі».
9.45. Калаж.
9.50. «Культурныя сталіцы Еўропы». Фільм 8-ы «Прага».
11.00. Індзейскае дваяборства.

Праграма тэлебачання Расіі

11.30. «Сёмуха». Фільм-прапаведзь.
12.25. Невядомая Расія. «Расійскі мецэнат Казанаў».
12.55. Успамінаючы Вярцінскага.
13.15. Весткі.
13.30. «Рэквіем па тэлесеансах». Аб сеансах псіхатэрапеўта А. Кашпіроўскага.
14.45. Педагогіка для ўсіх. На пытанні і пісьмы тэлегледачоў адказвае доктар педагагічных навук І. І. Халеева.
15.15. «Уваскрэсенне». Старадаўнія рускія і цыганскія рамансы.
16.00. Планета. Міжнародная праграма.
17.00. Крымінальны канал. «Зусім сакрэтна».
18.00. Музычная праграма.
18.30. Палітычная праграма.
19.00. Аўтарскае тэлебачанне.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Аўтарскае тэлебачанне.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. «Я сустрэў Вас». Мультфільм для дарослых.

Праграма тэлебачання Расіі

22.00. Свет кіно. «24 кадры ў секунду».
23.00. Весткі.
23.15. Валейбол. Першынство сусветнай лігі. Мужчыны. Зборная СССР — зборная Італіі.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

18 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Спявае вакальны дуэт Любоў Каспорская і Леанід Івашкоў.
11.40. Белыя і чорныя. Тэлевізійны шашачны клуб.
12.10. Мультфільмы «Даніла і Няніла», «Чаму вярблюд есць калючку», «Рыкэ-чубарык».
12.45. 20 мінут рэдактара.
13.05. «Пяць гадоў пасля Чарнобыля». З навукова-практычнай канферэнцыі АН БССР.
14.10. Тэлевізійны дзіцячы дзень.
14.55. «Чароўная гліна». Кінанарыс.
15.10. Гучыць арган Полацкай Сафіі.
15.35. Партрэты народных выбраннікаў. Народны дэпутат БССР В. В. Любавіцкі. Перадача з Віцебска.
16.05. Тэлевізійны дзіцячы дзень. «Падказкі на манжэтах».
16.45. Да 60-годдзя беларускай энергасістэмы. «Цеплыня і святло сэрцаў».
17.55. Футбол. Чэмпіянат СССР. «Шахцёр» (Данецк) — «Дынама» (Мінск).
19.50. Рытм.
20.45. Калыханка.
21.00. «Супраць плыні». Выступае вакальны ансамбль «Камерата».
21.40. «Кара божая». Маст. фільм.
23.05. Запрашаем на вячоркі. Абрад «Пахаванне стралы». Фальклорныя ансамблі вёсак Барталамееўка і Стаўбун Веткаўскага раёна.
0.25. Рэха дня.

Першая агульнасаюзная праграма

9.45. Выступае Дзяржаўны акадэмічны рускі народны аркестр імя М. Осіпава.
10.45. Турцыя сёння.
11.30. Ранішняя зорка.
12.30. «Не дазволь мне аддаліцца». Дак. фільм да Міжнароднага дня музеяў.
12.50. Міжнародная праграма «Новыя імёны» прадстаўляе. Маладыя савецкія артысты ў італьянскім горадзе Азола.
13.20. Фільмы рэжысёра Г. Натансона. «Усё застаецца людзям».
15.00. ТСН.
15.15. Палітычныя дыялогі.
16.30. «Сам-насам з табою, брат...» Аб творчасці А. Даля.
18.00. Міжнародная панарама.
18.45. Упершыню на экране ЦТ. Маст. фільм «Маанзунд».
21.00. Час.
21.45. «5 плюс».
23.35. Матчы баксёраў-прафесіяналаў за званне чэмпіёна свету.
0.35. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

10.30. Відэаканал «Садружнасць».
11.30. Праграма тэлебачання Расіі. Відэаканал «Плюс адзінаццаць».
13.30. Відэаканал «Садружнасць».
15.00. Тэлепраграма «Сям'я».
16.00. «Плошча нязгоды». Аб сучасным забастовачным руху ў Расіі.
16.40. Мультфільмы.
17.00. «Бялее мой ветразь...» Канцэрт, прысвечаны памяці А. Міронава.
18.00. Футбол. Чэмпіянат СССР. «Спартак» (Масква) — «Лакаматыў». У перапынку — Парламенцкі веснік Расіі.
19.50. Спявае Н. Панцялеева.
20.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. «Хто прылашчыць коніка». Дак. фільм.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. Б. Сметана. «Чэшская песня для хору і аркестра».

Праграма тэлебачання Расіі

22.00. Свет кіно. «Медэа».
23.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
23.15. Музыканты — дзецям Чарнобыля. Канцэрт у Мінску з удзелам савецкіх і зарубежных выканаўцаў.
0.30. Тэлевізійны конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні. «Ялта-91».

19 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.40. Праграма перадач.
8.45. «Кара божая». Маст. фільм.
10.10. «Спорт, каханне і фантазія». Кінаканцэрт.
10.50. Мультфільмы. «Кубік», «Пекар і гультай», «Прагулка ката Леапольда».
11.15. Голас дзяцінства. I Міжнародны фестываль дзіцячай творчасці ў Мінску.
11.35. Пасланец міру. Сустрэча школьнікаў Беларусі і Бельгіі.
12.25. Асілак. Тэлевізійны спартыўны клуб. Прамая лінія.
13.15. Клуб вясёлых і знаходлівых. Рэспубліканскі турнір. 2-гі паўфінал.
14.55. Голас дзяцінства. I Міжнародны фестываль дзіцячай творчасці ў г. Мінску.
15.15. В. Шышоў, С. Чэрнікава. «Гудзьба па Скарыне». Тэлевізійны спектакль.
16.20. Музыка маёй рэспублікі. Асацыяцыя сучаснай музыкі: першыя крокі.
16.50. Паміж намі, жанчынамі. Спорт і здароўе.
17.35. Дэпутацкі канал. Сустрэча з народнымі дэпутатамі рэспублікі напярэдадні сесіі Вярхоўнага Савета БССР.
19.00. Панарама. Інфармацыйная праграма.
19.30. Класік-авангард. Канцэрт з твораў С. Пракоф'ева, А. Шнітке, В. Арцёмава. Гучаць творы сучасных кампазітараў.
20.20. Голас дзяцінства. I Міжнародны фестываль дзіцячай творчасці ў г. Мінску.
20.45. Калыханка.
21.00. «Нязгаснае ззянне фарбаў», «Ганна Самуціна. Аўтапартрэт». Тэлевізійныя дак. фільмы.
21.50. Праграма ўрада — праграма сацыяльнай абароны людзей. Інтэрв'ю з першым намеснікам Старшыні Савета Міністраў БССР М. У. Мясніковічам.
22.05. Кантакт. Інфармацыя, Рэклама.
22.15. «Серафім Палубес і іншыя жыхары Зямлі». Маст. фільм.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. «Арандатары». Тэлевізійны дак. фільм.
7.00. Ранішняя зорка.
8.00. ТСН.
8.15. «Формула С». Тэлевізійны конкурс спартыўных сем'яў.
8.45. Тыраж «Спортлато».
9.00. Раным-рана.
10.00. На службе Айчыне.
11.00. Ранішняя забаўляльная праграма.
11.30. Клуб падарожнікаў.
13.00. Сельская гадзіна.
14.00. Музычны кіёск.
14.30. Ведзі.
15.00. ТСН.
15.15. Новае пакаленне выбірае...
16.30. «Шмат галасоў — адзін свет». «Народныя казкі і прытчы розных краін». «Тоўсты і тонкі» (Інданезія).
16.35. Нядзельны канцэрт.
18.10. Уолт Дысней прадстаўляе...
19.00. Спявае Галіна Бяседзіна.
19.25. Упершыню на экране. Маст. фільм «Вандроўны аўтобус».
21.00. Час.
21.45. Футбольны агляд.
22.15. Хранограф.
22.30. Ангажэмент тэатра. «Прытулак камедыянта».
23.35. ТСН.
23.50. Канцэрт саліста Стакгольмскай каралеўскай оперы Мікалая Геды.

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. На зарадку станавіся!
8.15. «Кішэннік». Мультфільм.
8.35. «Свет, у якім мы жывём». Фільмы рэжысёра М. Сяркова. «Сонечная паляна», «Залатыя горы», «Першы боль».
9.15. Амерыканскі футбол. Першынство сусветнай лігі.
10.15. «Культурныя сталіцы Еўропы». Фільм 7-ы «На берагах чароўнай Нявы...»

Праграма тэлебачання Расіі

11.30. «Святое і вечнае».
11.45. «Свеце ціхі». Прэм'ера музычнага фільма.
12.40. «Якое «Бязладдзе»!»
13.30. Спявае лаўрэат тэлерадыёконкурсу «Галасы Расіі» Алена Маладцова.
13.45. «Цяжкі шлях да згоды». Аб III нечарговым З'ездзе народных дэпутатаў Расіі.
15.00. Валейбол. Першынство сусветнай лігі. Мужчыны. Зборная Рэспублікі Карэя — зборная СССР.
16.00. «Планета». Міжнародная праграма.
17.00. Людзі эстрады. Клара Новікава.
17.50. Тэлевізійны тэатр Расіі. А. Салжаніцын. «Алень і шалашоўка».
19.00. Аўтарскае тэлебачанне.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Аўтарскае тэлебачанне.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. Мультфільмы для дарослых «Салодкая рэпа», «Усё у парадку».

Праграма тэлебачання Расіі

22.00. Святочны вечар у Доме кіно, прысвечаны пачатку вяшчання тэлебачання Расіі.
23.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
23.15. Працяг святочнага вечара ў Доме кіно.
0.00. Гандбол. Кубак ІГФ. Мужчыны. Фінал. ЦСКА — «Борац» (Югаславія).

Крыжаванка

Па гарызанталях: 4. Абломкавая горная парода. 7. Амерыканскі страус. 8. Ядомы грыб. 10. Сталіца еўрапейскай дзяржавы. 12. Стрэшка над чым-небудзь. 14. Загадзя вызначаны аб'ём работы. 16. Сістэма норм, устаноўленых дзяржавай. 18. Народная назва чыстацела. 19. Аптычны прыбор. 21. Афіцыяльная назва Грэцыі з 1803 года. 22. Перасаджаны чаранок на іншую расліну. 25. Спіс, рэестр. 27. Касьба травы на сена. 28. Драўляны музычны духавы інструмент. 29. Індыйскі пісьменнік, аўтар драмы «Помста прыроды». 30. Шкоднік сельскагаспадарчых раслін.

Па вертыкалях: 1. Гармон падстраўнікавай залозы. 2. Паляўнічая сумка. 3. Прадказанне, прадбачанне. 5. Сузор'е. 6. Цуд, незвычайная з'ява. 9. Дробная рачная рыба. 11. Верш Я. Коласа. 13. Скібачкі хлеба з маслам, сырам або каўбасой. 15. Дзесяціграннік. 16. Дробныя складкі на матэрыі. 17. Лісцевае дрэва. 20. Вострапрыпраўная расліна. 23. Драпежнік сямейства сабачых. 24. Старадаўняя іспанская залатая манета. 25. Пустата. 26. Нервовы адростак.

Склала Галіна ІГНАЦЮК.
Брэст.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ, ЗМЕШЧАНУЮ 12 МАЯ

РАСІЯ — КРАІНА ПРАРОКАЎ

Загадкавае. Неверагоднае. Фантастычнае

Калі паэту ішоў трыццаць сёмы год, на жыццёвым шляху яго з'явіўся Дантэс — «белы чалавек» (ён насіў белы мундзір) з «белай галавой» (быў бялявы). Гэта і быў яго забойца. Куля з дуэльнага пісталета, смерць ад «белага чалавека» на трыццаць сёмым годзе жыцця былі прадказаны за два дзесяцігоддзі да той зімовай раніцы, калі ў заснежаным прыгарадзе Пецярбурга прагучаў ракавы выстрал.

Мне цяжка сказаць, што праяўляецца тут з найбольшай сілай — ці позірк прарока, які пранікае скрозь гады і дзесяцігоддзі, ці сама непазбежнасць прадказанага.

Калі руская армія, разбіўшая Напалеона, уступіла ў сталіцу Францыі, некалькім рускім афіцэрам прыйшла думка наведаць вядомую ў той час варажбітку мадам Ленарман. Трэба думаць, для яе гэта былі кліенты не горшыя і не лепшыя за іншых, і кожнаму з іх яна сказала коратка, што чакала яго. Гэта быў той непазбежны набор падзей і сітуацый, які прынята абазначаць словамі «жыццёвы шлях» — кар'ера, сям'я, дзеці, адстаўка. І толькі аднаму з усіх яна сказала адзіную, але злавесную фразу:

— Вы будзеце павешаны.

Сяргей Мураўёў-Апостал, да якога былі звернуты гэтыя словы, не мог не ўсміхнуцца:

— Магчыма, вы прымаеце мяне за англічаніна, — заўважыў ён. — Я рускі, і ў нас адменена пакаранне смерцю.

Перспектыва быць павешаным ніяк не магла мець дносін да яго — афіцэра, прадстаўніка старажытнага арыстакратычнага роду.

Мінула чатырнаццаць гадоў, і менавіта ён, Мураўёў-Апостал, апрануты ў балахон смяротніка, аказаўся пад шыбеніцай побач з чатырма іншымі ўдзельнікамі няўдалага паўстання.

Гэткім жа неверагодным было прадказанне, якое давялося пачуць аднаму з бліжэйшых саратнікаў Леніна, Мікалаю Бухарыну. Ён не паверыў сказанаму, як Мураўёў-Апостал не мог паверыць словам мадам Ленарман.

Калі летам 1918 года М. І. Бухарыну давялося быць у Берліне па справах Брэсцкага міру, нехта расказаў яму пра варажбітку, што жыла на ўскраіне горада. Разам з сябрам, таксама рэвалюцыянерам-бальшавіком, ён вырашыў наведаць яе. Тое, што пачуў ён там, не магло не ўразіць аднаго з кіраўнікоў Расіі таго часу, «любімца партыі», як называў яго Ленін.

— Вы будзеце пакараны смерцю ў сваёй краіне.

Гэта настолькі не стасавалася з рэальнасцю, што Бухарын перапытаў:

— Вы лічыце, што Савецкая ўлада падзе?

— Пры якой уладзе загінеце, сказаць не магу, але абавязкова ў Расіі.

Як вядома, праз дваццаць гадоў прадказанне гэта збылося. Сталін пакараў смерцю Бухарына. Як і ў іншых выпадках, сама падзея ў той момант, калі была яна прадказана, не праяўляла сябе ні найменшай прыкметай, сімптомам ці хоць бы намёкам.

Прароцтва асаблівую ролю адыгрывала ў трэцім рэйху. «Мы ўзмоцнена прыцягваем на нашу службу ўсіх спецыялістаў у галіне акультных прароцтваў, якіх толькі ўдаецца нам знайсці», — канстатаваў у сваім дзённіку Гебельс вясной 1942 года.

Калі ў канцы вайны Мусаліні быў арыштаваны сіламі Супраціўлення, а ваенная разведка аказалася бяссільная высветліць, дзе ён, па загаду Гітлера былі сабраны празорцы. Адзін з іх, працуючы з маятнікам над падрабязнай картай Італіі, указаў на маленькі востраў каля паўночнага ўзбярэжжа Сардыніі. Гэта быў пункт, дзе знаходзіўся Мусаліні ў той момант.

І ў нашы дні палітыкі іншы раз звяртаюцца да празорцаў. Такі прагматык, як Уінстан Чэрчыль, рабіў гэта не раз. Зімой 1945 года вядомая прадказальніца Джэйн Дзіксан прадказала яму паражэнне на маючых адбыцца выбарах. Як многія з тых, хто чуў прароцтва, якога яны хацелі б пазбегнуць, Чэрчыль пачаў пярэчыць прадказальніцы: «Англійскі народ ніколі не адхіліць мяне!» Але ці ёсць сэнс і ці магчыма пярэчыць лёсу? Праз паўгода адбыліся выбары, Чэрчыль пацярпеў паражэнне і пакінуў сваю пасаду.

Джэйн Дзіксан прадказала прэзідэнцтва Гары Трумэну і Дуайту Эйзенхаўэру. Яна ж назвала Нэру імя чалавека, якому суджана было атрымаць у спадчыну пасля яго пасаду прэм'ер-міністра, а Гандзі, што ён будзе забіты, і назвала дату.

Вядомы шэраг азарэнняў, звязаных з імем Джэйн Дзіксан. Неяк у 1968 годзе за снеданнем адзін з сядзеўшых за сталом упамянуў марш у Вашынгтон, які ўзначаліў Марцін Лютэр Кінг. Яе рэакцыя была імгненная: «Марцін Лютэр Кінг не прыйдзе ў Вашынгтон. Ён будзе забіты. Забіты выстралам у шыю. Яго застрэляць першым. Наступным будзе Роберт Кенэдзі!»

Праз некалькі дзён Марцін Кінг быў забіты. Забіты менавіта так, як убачыла гэта Дзіксан. Словы, якія вырваліся ў яе ў адносінах да Роберта Кенэдзі, ведалі многія. Праз некалькі месяцаў, 28 мая, на яе выступленні ў атэлі «Амбасадор» нехта, быццам бы вяртаючыся да нядаўняга яе прадказання, спытаў, ці стане Роберт Кенэдзі прэзідэнтам.

«Адказ, які адчула я, — пісала яна пазней, — абрушыўся на мяне з поўнай незваротнасцю. Ён з'явіўся ў вобразе чорнай заслоны, якая быццам упала раптоўна паміж мной і аўдыторыяй. Заслона апусцілася імгненна і да самай падлогі. Гэта было канчаткова». Так убачыла, так адчула яна ў той момант.

— Не, — адказала Дзіксан, — ён ніколі не будзе прэзідэнтам Злучаных Штатаў. Гэта не здарыцца з-за трагедыі, якая адбудзецца менавіта тут, у гэтым атэлі.

Роўна праз тыдзень, раніцай 5 чэрвеня, Роберт Кенэдзі быў забіты. Забіты ў атэлі «Амбасадор».

Чамусьці азарэнні выхопліваюць з будучыні часцей за ўсё трагедыі і катастрофы. У снежні 1978 года многія газеты свету апублікавалі, хутчэй як кур'ёз, прадказанне нейкага празорцы: 11 сакавіка наступнага года, сцвярджаў ён, у Паўночным паўшар'і адбудзецца авіякатастрофа, у якой загіне 46 чалавек. Калі наступіла 11 сакавіка, менавіта ў гэты дзень у Паўночным паўшар'і пад Катарам сапраўды ўпаў іарданскі авіялайнер. Загінулі 45 чалавек.

Магчыма, у звычайным жыцці прароцтвы бываюць значна часцей, чым прынята лічыць і чым мы здагадваемся пра гэта самі.

Аляксандр ГАРБОЎСКІ.

(Заканчэнне. Пачатак у № 95).

РАДЫЁ

19 мая

9.00 — «Тыдзень мінулы». Падзеі і каментарыі. 9.15 — «Добрай раніцы!» 10.00 — «Жадаю вам...» Канцэрт-віншаванне. 11.00 — па краінах і кантынентах. 11.30 — «У вольную часіну». Музычная праграма з удзелам артыстаў - аматараў. 12.30 — «Старонкі класічнай музыкі». 13.00 — радыёстанцыя «Беларуская маладзёжная». Праграма «Савецкай Арміі салдат». 14.00 — «Чалавек сярод людзей». «Рэха «віцебскай справы». 15.15 — прэм'ера песні. А. Елісеенкаў, Л. Пранчак. «Пагадай». Выконвае М. Скорыкаў. 15.30 — міжнародны агляд. 16.15 — «Крылы». Мастацка-публіцыстычная праграма. Выпуск, прысвечаны М. Гарэцкаму. 17.15 — спявае Т. Арлоўская. 17.30 — «Сям'я». Радыёчасопіс. 18.00 — «А ў полі дубочак...» Літаратурна-музычная кампазіцыя. 18.30 — «Вас запрашае І. Саруханаў». Эстрадная праграма. 19.31 — канцэрт гітарнай музыкі. 20.15 — вячэрняя казка. 20.25 — Ю. Семяняка. «Паўлінка». Музычны радыёспектакль. 22.15 — музыка і псіхатэрапія. 22.45 — «Спартыўны дзённік». 23.15 — моладзі пра музычнае мастацтва.

НАДВОР'Е

18 мая

Усход, захад, даўжыня дня: Мінск — 5.03, 21.09, 16.06; Віцебск — 4.46, 21.06, 16.20; Магілёў — 4.52, 20.59, 16.07; Гомель — 4.55, 20.50, 15.55; Гродна — 5.17, 21.25, 16.08; Брэст — 5,27, 21.17, 15.50.

Сёння ўдзень па рэспубліцы воблачнае з праясненнямі надвор'е, кароткачасовыя дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература паветра ў Гродна — 15—17, Брэсце і Мінску — 16—18, Гомелі — 17—19, Магілёве і Віцебску — 18—20 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак па рэспубліцы кароткачасовыя навальнічныя дажджы. Тэмпература паветра ўначы 6—11 градусаў цяпла. 19-га ўдзень — 16—21, 20-га — 13—18 градусаў.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ
СЁННЯ Ў НУМАРЫ

У савеце Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі.

У Дзяржэканомплане і Мінфіне БССР.

«Палітычныя гульні вакол дэпартызацыі». Актуальная тэма.

«Абзац». Пастаянная рубрыка «Советской Белоруссии».

Саюзная і рэспубліканская інфармацыя.

«Не гнявіце Бога». Рэзананс.

«Рухаць зямельную рэформу». У камісіях Вярхоўнага Савета БССР.

«У цесным хамуце». Трывожныя роздум, навеяны складанай сітуацыяй у вёсцы.

«Кругагляд». Факты. Падзеі. Каментарый.

«Рэпарцёр». Тэматычная падборка.

Афіша дня.

Намеснік галоўнага рэдактара М. В. МІХАЕВІЧ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Тыраж 102.822.
Індэкс 63850.
Зак. № 96.

Выходзіць 250 разоў на год.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12